

AMUNIBALANT

AMUNIBALANT
1935

No 2 — 1935

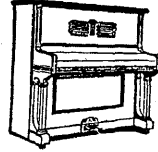
VEEBRUAR

EE

Helikunstnike aadresse

Tallinn:

- Arder, A.**, konservat. lauluõpetaja, ooperilaulja, Toompuiestee 4—8.
- Einer, Helmi**, ooperilaulja, konservatooriumi lauluõpetaja, „Estonia“ teatri-maja, tel. 460-37.
- Franz, Erika**, pianist, Kopli tn. 26—3, telef. 453-57.
- Gentz, Harry**, klaveriõpetaja, muusikateooria, S. Tatari 10—12.
- Hellat-Lemba, L.**, konservatooriumi lauluõpetaja, ooperilaulja, Imanta tn. 3—4, tel. 464-84.
- Kapp-Rucktesche'i** muusikakool, klaver, laul, viiul, cello, Vene tn. 16—6.
- Koch, Thekla**, klaverisolist, saade, tunnid, Rohu tn. 11—21.
- Kuntler, Erich**, diplomeeritud cellokunstnik, tunnid, S. Tartu mnt. 74—4.
- Laan, Herbert**, viiulikunstnik, Tatari tn. nr. 21-a—15.
- Lamp, Karl**, cellokunstnik, tunnid, Ratas-kaevu tn. 20—3.
- Lipand, Ella**, kontsertlaulja, häälesäädja, Raudtee tn. 68—10.
- Mohrfeldt-Viitol, H.**, konservatooriumi van. klaveriõpetaja, V. Tartu mnt. 12—11, tel. 455-97.
- Mägi, Magda**, klaveritunnid ja saade, S. Roosikrantsi 8—9, tel. 464-76.
- Nicolai, F.**, pianist, Riigi-Ringhääling.
- Plaks, Olga**, pianist, Jannseni 5—2, telefons 310-26.
- Prommik, Lilli**, muusikaõpetaja, Jannseni nr. 7—7.

Klaveritööstus

K. SAAR

S. Juhkentali 10-a.
Telefon 457-01.

Soovitab
otse töökojast

PIANIINOSID,

mis kõlalt ja vastupidavuselt täieliselt võrdsed välismaa kuulsamate firmade omadega. Parimaks tõenduseks — ostud ja soovitusel muusikatundjailt.

- Redlich, Arvid**, klaverisolist, saatja, tundi, S. Karja 9—2-a.
- Tamm, Aino**, Tallinna konservatooriumi lauluõpetaja, Tina tn. 23—20, tel. 302-40.
- Tenno Vironi**, laulja ja lauluõpetaja, Jakobsoni 4—7, tel. 447-78.
- Toomingas, Vold.**, muusikaõpetaja, koorijuht, Paldiski mnt. 42-b—6.
- Vaks, Julius**, trompetist, konservatooriumi inspektor, Falkpargi tn. 18—7.

Nõmme:

- Böläu, Rita**, konservatooriumi itaalia keele õpetaja, grupid ja eratunnid, Nõmme (Rahumäe), Raudtee tn. 10, tel. 520-45.
- Järv, Ida**, kontsertlaulja ja lauluõpetaja, Nõmme-Hiiu, Kõie tn. 12.

UUSIKALEHE

1935. aasta tellimiste
vastuvõtmine avatud.

E. Lauljate Liidu liikmeile — aastas Kr. 2.—
Teistele „ 2.25
Välismaale „ 4.50

ILMUB 10 KORDA AASTAS
TELLIMISI VÕTAVAD VAS-
TU KÕIK POSTIASUTUSED

TOIMETUSE JA TALITUSE AADRESS:
TALLINNA, LAI T. 7. TELEFON. 431-82

Järgmine „Muusikalehe“
nr. ilmub 20. märtsil 1935

SISUKORD:

- Lauluõpetusest koolides —
V. Blossfeldt.
- Imede tegemisest lastega —
Ed. Visnapuu.
- Liikumine muusikalises ette-
kandes.
- Andmeid X üldlaulupeo tege-
laskonnast.
- Eesti meeslaul — M. Lüdig.
- Meeskooride nurk.
- Vändra muusikaelust —
M. Lüdig.
- Kaitseliidu Tallinna Maleva
ork. 10-aastane.
- Ooper ja kontserdid.
- Mitmesugust, illustratsioonid,
naljad.

Muusikaleht

Lauluõpetusest koolides

Valter Blossfeldt

„Muusikalehe“ varemais numbreis ilmunud artiklile „Laulukunstnik ja lauluõpetaja“ tahaksin lisada selgitusi lauluõpetusest koolides.

On tavaline nähe, et õpilaste häältega koolides katsetatakse, neid nagu arvelaunööbikesi siia-sinna lükates. Tihti peab esimese soprani laulja minema üle teise alti, kuna sääal leidub vähe häid, kindlaid lauljaid, ja vastupidi — teise alti laulja sopranihäältesse. Kuid võetagu arvesse seda, et iga hääl omab teatud piire ülles ja allapoole, ning sääaraste katsetamistega ruineeritakse tihti nii mõnigi hää häälmaterjal. Õpilased, kes ei oma kõrget hääleulatust, kuid kes siiski tahavad laulda juhtivat häält, s. t. esimest soprani, kuna saatehääled on vähem meloodilised, teevad sellega endale kahju, sest just saatehääle laulmine teritab ja parandab kuulmist. Kõrgete toonide laulmine sünnitab neile raskusi, sunnib neid pingutama, mis muudab hääle kindlusetuks ja ebapuhtaks. Selle all kannatab palju koorilaulu üldmulje.

Asetatakse aga kõrge sopranihäält alti, siis puuduvad temal sügavad rinnatoonid, ja tahtes anda neile täit kõla, peab ta neid suruma. Esimese oktaavi „do“ ja „re“ õnnestuvad naisõpilasel laulda varsti rinnahäälega, kuna need helid leiduvad ka sopranihääle piirides. Esimese oktaavi „mi-d“ on aga juba raskem laulda rinnahäälega, kuid õnnestub siiski pääle mõningaid harjutusi. Rinnatoonide „do“, „re“ ja „mi“ kõrval kõlab nüüd aga „fa“ liiga

nõrgalt ja ilmetult. Et „fa“ sobiks teiste madalate toonide juure, püüab naisõpilane ka seda laulda rinnahäälega. Nüüd on rikutud aga õpilase häält niipalju, et registrite ühtlustamist kesk- ja rinnahääle juures ei saa viia läbi, ja hääl on seega muutunud kõlbmatuks koolitamise jaoks. Seepärast hoiatan ma naisõpilasi laulmast esimese oktaavi „fa-d“ rinnahäälega, kuna viimane algab vaid esimese okt. „re-st“ allapoole, tähendab: „re“, „re-bemoll“, „do“ jne.

Et lauluõpetajad koolides — nagu näib — ei tunne hääleliike ja nende ulatusi, oleks tõsiselt soovitatav, et igaüks, kes omab vähegi häält, võtaks laulutunde või tutvumeks vähemalt laulukunsti elementaarsemategi mõistetega.

Et harimata hääle piirid on palju vähemad haritud hääle piiridest, võin siin vaid ligikaudu nimetada hääleliikide ulatusi. Esimene sopran ulatub esimese oktaavi „do-st“ teise okt. „sol-ini“ või „la-ni“, teine sopran (mezzosopran) väikese oktaavi „si-bemollist“ teise okt. „fa-ni“ või „fa-dieesini“, esimene alt väikese okt. „la-st“ või „sol-ist“ teise okt. „mi-ni“ või „fa-ni“ ja lõpuks teine alt väikese okt. „sol-ist“ või „fa-st“ teise oktaavi „mi-bemollini“ või „re-ni“. Sama ulatust omavad ka meeshääled, loomulikult oktaavi võrra madalamal.

Haritud hääled jagunevad kuueks eriliigiks: sopran, mezzosopran, alt, tenor, bariton ja bass. Nende erinev ulatus ning omapärane kõlavärv sõltuvad laulja

kõrisõlme ja häälepealte dimensioonidest, nii omavad bassilauljad suurt kõrisõlme ja pikki ning pakse häälepealtu, kuna sopranihääle kõrisõlmed on väikesed ning häälepealad lühikesed ja õhukesed.

Nimetatud hääleliigid jagunevad veel järgmiselt alaliikideks: tõsine ja koomiline bass, bass- ja tenor-bariton, kangelaslik ja lüüriline tenor, sügav ja kõrge alt, mezzosoprani- ja soprani-hääled — sügav, dramaatiline, lüüriline ja koloraatorne. Tuleb märkida asjaolu, et tenor-bariton (lüüriline) ja kangelastenor (dramaatiline) omavad paralleelseid toone ja pea ühesugust kõlavärvingut, mispärast juhtub sageli, et lüüriline bariton vahetatakse dramaatilise tenoriga. Hääle diagnoosis, kindlaksmääramises, ei ole tähtis mitte ainult ulatus, vaid sama tähtis — enamikul juhtudel isegi mõõduandvam — on hääle karakter, iseloom.

Eesti keel on itaalia keele kõrval ilusamaid, mida tunnen. Haritud eestlase suust kõlab ta juba muusikana — tänu oma vokaalrikkusele — ning on seega nagu loodud laulmiseks. Enamik algkoolilõpilasi, kes põlvenevad laialdastest rahvahulkadest ei räägi aga ilusat, selget keelt, ning see korratu hääldamine kandub üle ka laulule. Tihti ei kuulu algkoolilõpilase suust puhas „u“, vaid „o“, mitte „e“, vaid „ä“, mitte „i“, vaid „e“. See valehääldamine muudab laulu ebapuhtaks, halvasti kõlavaks. Seda inetut keelt peaks parandatama vokaalide ja konsonantide õige ning täpse hääldamisega.

Mutatsioon, hääle murdumine, toob suure pöörde lapse häälesse; see algab nii poistel kui tüdrukutel umbes neljateistkümnendast eluaastast, viimastel siiski pisut varem. Tütarlastel toimub mutatsioon kiiresti, 3—4 kuuga, millise aja vältel õrn lapsehääle muutub ümaramaks, tugevamaks ja täiemaks. Poistel kestab hääle murdumine aga 2—4 aastat, mille jooksul sünnib põhjalikke muutusi inimese

organismis. Iseäranis tugevasti kasvab just kõrisõlm, mistõttu armas ja kõrge poisikese-sopran võib muutuda sügavaks kõmisevaks bassiks. Ikka jälle tuleb soovitada suurt ettevaatust hääle suhtes murdeajal, kuna ka vähim hooletus põhjustab tihti halbu tagajärgi.

Kuna eesti rahvas on väga muusikarmastaja ning igasuguste lauluseltside ja -kooride rajamisega teeb palju laulu eest hoolitsemiseks, sunnib mind seda enam imestuma asjaolu, et koolides nii vähe tehakse lauluõpetamiseks. Mulle on tulnud koolidest õpilasi, kes ei tunnud ühtki nooti, kuigi ka teoreetiline õpetus on nähtud ette. Viimane võib piirduda küll ainult algkooliga, kuna selle andmine keskkoolides ja gümnaasiumides kujuneb juba raskeks. Õpilane, kes on omandanud üldhariduse, ei oska tihti ka lihtsaimat meloodiat ühe sõrmegagi mängida klaveril või otsida üles häälega, kuna puuduvad vastavad teadmised ja oskused. Need sajad laulud, mis on õpitud mehaaniliselt kooliaja jooksul, ei oma mingit praktilist väärtust, kuna nende õpetamine on sündinud meetodi järele, mille vastu peaks tõsiselt võideldama. Õpilased laulutunnis tihti ei näe üldse nooti, sest häälegrupile mängitakse ette ta meloodiat nii kaua, kuni see jääb püsima kõrva ja mällu.

Kuna laulutundide arv on kaunis piiratud, siis ei saagi õpetajad lõpuks tegutseda teisiti kui mainitud meetodi järele, sest teooriaõpetus ja lauluharjutused ei mahu väheste tundide raamidesse. Seepärast on hädavajaline, et praktilise lauluõppimise kõrval leiduks enam võimalusi ka teooriatundideks, kus õpetatakse tundma noodimärke, taktijaotusi, mažoor- ja minoor-astmikke, mažoor- ja minoor-akorde, samuti ka kolm- ja nelikõlasid ühes asenditega. Päätahtsus teooriatunnis peaks langema aga intervallidele, nende kirjutama, laulma ja kuulma õppimisele, mis on esimesi nõudeid „lehelt laulmiseks“.

Imede tegemisest lastega

Ed. Visnapuu

Meil tõusis hiljuti päevakorda „imelaste“ küsimus, sest niisugune võlusõna lasti lendu ühenduses 10-aastase Evi Liivaku esinemistega ja tema välismaale õppima saatmise kavatsusega. Kuna sellest tütarlapsest on tehtud juttu rohkem kui vaja, siis ma ei võta enam sõna tema suhtes, vaid puudutan asja üldistest seisukohtadest. Toimida võidakse ju nii ja teisiti, kuid küsimuse sisu jääb ikka üheks.

tahtvalt E. J., kõneledes küll ainult „tähtede tagant“. Ei tarvitse sugugi puudutada kõiki aluseta mõtteavaldusi; asjade selgitamiseks piisab märksa vähemast.

Kõige esimeses järjekorras olgu tähendatud, et „imede“ nägijad pole üldse õigustatud rääkima tõsistest asjadest. Nemad lihtsalt ei oska endale seletada päris loomulisi ilmutusi. Kuidas võiksime üldse usaldada nähteid mitte mõistvat ja erutusse kalduvat juttu. Et niisugused väl-

Foto Par'kas

G. Puccini' „Madame Butterfly“; stseen esimesest vaatusest.

„Imelaste“ asjanduse propageerijaid ilmus meil häkki mitmeid. Nendes väljastumistes ei puudu teataval määral uskuma panevat agarust, kuid positsioonid siiski on jäetud liialt kaitsetusse seisukorda. Säärasena tuleb hiljutises „Kunst ja Kirjanduses“ oma arvamistega veenda

jaastujad pole kohased otsustama kaaluva tähendusega küsimusi, osutub küllalt selgeks.

Kui üsna rahuliselt võetakse sõna uisatilitamiste vastu, siis „imetegijate“ poolt lihtsal teel minnakse mööda asja sisust ja tullakse kahtlustamistega ebaotsekohe-

ses. Jõutakse isegi selleni, et täiesti põhjendamatult hakatakse meie olusid hindama halbadeks. Võetakse avaliselt sõna enesenaermiseks ja pannakse lapsi uskuma väljamõeldud alaväärtustesse.

Meil enam kui 15 aastat tagasi rajati Tallinnas muusikaline õppeasutus — ja küll ikka selle sihiga, et võimaldada kasvavale andelisele noorsoole vastava hariduse omandamist. Ainustki ilmuvust meie ei saa lahutada elust, nii ka muusikaline kujunemine peab jääma seosesse sellega. Arenemiseks laps vajab kõige enne kodu, oma lähedast ümbrust. Kui temale on määratud asuda kunsti teenistusse, siis ta ammugi peab kujunema ka tugevaks inimeseks. See on lühinägeline kasvataja, kes viib õpingud ühekülgssusse ja kuumutab siis välja mingi näiva rekordsaavutuse. Ei, õige ning loomulise arenemise alusel sünnivad täiust kandvad ilmuvused.

Eks kunstlikult valgustamisega ja soojendamisega või edendada taimede kasvu ning samuti nende viljakust, kuid tulemused ei suuda kunagi võistelda puhta kujunemise teel siginenud väärtustega. Ka laste asetamine pingutatud katsetamiste seisukorda kasvatab murduvat kõrt ja ivatut vilja.

Kellele on vaja alaealiste maailmakuulsust, nende auhindu või „Imelapse“ tiitlit, sest asja lõpuks määratakse hoopis teisiti. Kas need „imetegijad“ ei räägigi raskesti enda kahjuks, kui nad toonitavad, et lapse-aastate möödalaskmisel saab kuulsust lõigata alles täiskasvanuna. See viimane aeg ongi ju õige, kuna varajased väljahüppamised osutuvad ainult laostamiseks. Kas on võetud ka pisut arvesse lapse hingeelu niisuguste rekorditamiste ja „kunstite“ tegemiste juures? Esinejat 12—13 aasta vanuses peetakse tähtsaks isikuks, kelle ümber keerleb liikumine ja kõmin, kuid hiljem hakkab tema kuulsus kaduma. Ta ju ometi areneb ning võtab juure süvenemat ilmet! Kas nüüd ei tule pettumused, mis mõjuvad rängasti? Olukord kindlasti toob raske murrangu lapses — kas usalduse hävinemise või teetundmise sihis, kuid targemaks ei muutu

kunagi need alaealiste agarad hooldajad.

„Imelaste“ tootmine ja kasuga turustamine polegi nii raske kui ehk arvatakse. Selleks tuleb vaid leida kasvatajaid, kes andelise õpilase juures salgavad maha häid põhimõtteid pedagoogilisel alal ja järgnevad rekordite loomise tahtele iga hinna eest. Vanemate kaldumist laste ühekülgsele ja ülemäärasele rakendamisele õpingutesse põhjustavad kas puuduline olukordade hindamine hääde soovide juures, edevus ja auahnus hoolealuse kulul, või koguni aineliste kasude püüdmine. Viimastel põhjustel küllaltki satume juhtumitele, kus lapsi käideldakse lausa halastamatult; leidub moraali, mis ei pörka tagasi millegi eest.

Vanema kohus on alaealisele anda aega ja võimalusi elule valmimiseks. Selle all meie mõistame teadmiste, kogemuste ja vilumuse omandamist jõukohasuse piirides. Tema osaks on võtta ja mitte anda, kuigi ta end järjest peab kohandama vastutavusele läheneva eluga. Lapsel on õigus armu-aastatele, kus ta vigastamatult võib kasvada välja oma kehalises pikkuses ja vaimses tugevuses. See pole mitte väike energia hulk, mida läheb vaja kujunemiseks, ning täita tulevad tasakaalus kõik nõuded. Kui hakkame pingutama ainult ühes sihis, siis tekivad teisel tihikud. Siin mõisted tihti ei lase end nii käämata, et puudujääke võiksimme katta pärast. Hooletusse jäetud alad võivad pikkamisi minna kaduma hävimises. Ja mida võtame ette kehaliselt või vaimset poolikute omandustega?

Mis on meil kasu ebaloomulisel teel kätte võideldud oskuslikkuse suutmistest kunstis, kui väljendamiseks puuduvad sisulised alused. Need ei tule iseendast ja ka mitte ainult kitsa eriala teenimise kaudu. Üldine vaimne tase on selleks põhipinnaks, kust võrsuvad täisväärtused. Õige kodu, vastav ümbrus, arenguline avarus ja jõudu arvestav töö viivad välja hästi tasakaalustatud ning tugevate suutmisteni.

Muusika pole mitte tsirkusekunst, kus jääb valitsema treenitud osavus, vaid see ala nõuab veel suurt vaimset kandvust.

Näiteks võib hüljes esineda hiilgava žonglööri, kuid helikunstnikku temast ei saa. Järeliselt oskus on väärtuseks vaid tingimisi. Ei tohi kunagi asuda sammudele tehnikas niisuguse õhinaga, et sisus tekiksid puudujäägid ja kaht poolt lahutaks tühjus.

Kui arvatakse ja väidetakse, et hoiatavad hääled on laste (muidugi „imelaste“) kuulsuse ja õnne hävitajad ning riisujad,

line otsima üles ja võtma vastu hääd ning kohasemat. Siis pole aeg koormata end kõrvale kallutatavate takistuste ületamisega, vaid tuleb otsejoones tabada just olulisi väärtusi. Täiendavad õpingud võõrsil sünnivad ikka juba arenenumas eas ja võimalikult kindla ning kiire edu jaoks rajatud alustel.

Nagu teada, on Budapesti muusikaakadeemia juures määratud kaks stipen-

Foto Parikas

G. Puccini' „Madame Butterfly“; stseen teisest vaatusest.

siis ollakse küll suures eksituses. Niisugune valekuulsus pole üldse mingi väärtus; järeliselt ei saa säält ka miskit võtta. Laste õnn on nende rahuline ja segamatu arenemine, — seda tuleb võimaldada ning pakkuda.

Kui noor kasvav inimene küllaldaselt on kasutanud kujunemiseks lähemaid olukordi ja võib mujal leida soodustavaid tingimusi, siis ta läheb välja täiendama suutmisi ning avardama silmaringi. Vajalise ettevalmistuse juures ollakse võime-

diumi eestlastele. Nende kasustamine peaks küll tulema kõne alla kindlamini, kuna seni pole jõutud vastavate sammudeni. Meil ometi ju leidub noori inimesi, keda võiksimme saata end täiendama ja teisi olusid nägema. Niisugused sõitjad aga siiski ei tarvitse olla väikesed lapsed, kellega peab minema kaasa ka hoidja.

Olgem kõiges õiglased. Meie teame, et väljast võib õppida midagi juure, leides eest nii häid pedagooge kui ka suuremat joont oludes. Aga kodus tuleb siiski pan-

na alla põhi. Selleks töötab meil oma konservatoorium. Kui siin miski ettevalmistuse suhtes jätab soovida, siis räägime otsekoheselt ja teeme parandusi. Tuua süüdistusi ja teha etteheiteid ainult mingi üleskerkinud kombinatsiooni pärast ei tohi.

Austagem teisi, aga pidagem lugu ka enestest. Hoidutagu oma olude allahindamistest nii täiskasvanute kui laste ees, sest see on kahjutegemine meie riiklusele ja rahvusele; need kaks ometi seisavad eriti tähtsal kohal.

Liikumine muusikalisel ettekandes

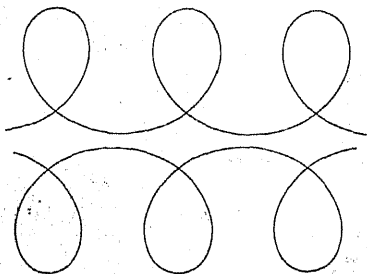
A. Trusliti loengu kokkuvõtt

Ettekande küsimusi on senini vähe uuritud. Kogu tähelepanu püsis laulu ja mängu tehnikal, milline on seetõttu elanud läbi suurt tõusu, eriti viimase kolmekümne aasta jooksul. Tumedaks on aga jäänud ettekande küsimused. See olenes kunstnike suhtumisest, kes lootes inspiratsioonile, jäid igauks oma vaadete juure. Muusikalise ettekande küsimus on lahendatav üllatavalt lihtsal viisil, kui väljuda muusika mõjuavaldusest kuulajale liikumissäaduse seisukohalt.

Muusikas eraldame kolme elementi: rütmi, meloodiat ja harmooniat. Meloodia ja rütm on ajalised; mis ajas sünnib, on aga liikumuslik. Seega muusika tähtsamad elemendid on liikumuslikud. Muusikalise ettekande juures omavad heli mõtteist esimese järgu tähtsust tugevus ja kestvus, öieti nende muutumine — dünaamika ja agoogika; nende all mõtlemegi ettekannet. Iga kunstnik mängib end arvates enam-vähem vabalt. Jälgi-des aga silmapaistvate kunstnike ettekannet leiame, et see vabadus on alluv liikumissäadusile. Dünaamika ja agoogika varal tunnetamegi liikumisprotsessi — mitte mänguliigutusi ega tundeliigutusi, vaid teatud liiki seesmist liikumist. Ainult liikumispäraselt ettekantud palad avaldavad suurimat mõju. Katkeb seesmine liikumine hetkekski, on mõju kadunud.

Kõige silmapaistvamalt esineb liikumise fenomen sünopsia juures. On nimelt inimesi, kellele ilmuvad nägemused, kuuldud muusikat. Meloodia kutsub neis esile teatud pilte, enamasti üles-alla liikuvaid jooni. Värvid tulevad harmooniast. Sama helindit mitme aja järele kuulates, näevad nad ikka sama pilti. Järelikult see teostub neis säadusepäraselt, nii et tulemusi võib isegi ennustada. Lihtsa motiivi juures ühtub see umbkaudu noodpildiga. Näiteks, kuulates viiulil ette-

kantud murd-akorde, ilmuvad tsüklilised kujutused:

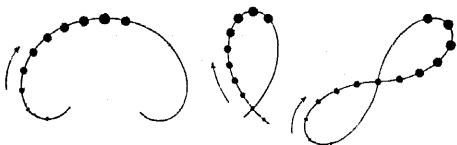
Vastupidine nähe — pildilt kuulmisele, n.n. maastikukuulmine on haruldane. Heliloojatest viimase omadusega silmapaistvamaid oli Weber. Sõites künklikul maastikul, nähes looklevat oja või liikuvat kaske, vaevalt ta pääses meloodiast.

Meie kuulamisorgani juures esineb liikumisvastuvõtu organ kolme kaarkäigu näol. See aparaat reguleerib lihaste pingutusi kogu kehas, ka siis, kui meie ainult tegeleme kujutlusega. Seda tõestab pendlikaatse. Vabalt käes hoitud pendel, näiteks niidi otsas rippuv sõrmus, reageerib vastavate liigutuste kaudu väiksemalegi mõttekujutusele. Kaarkäigud ärrituvad ka kõlast, milles võime veenduda, kuulates ja täpselt jälgides näiteks viiuliheli.

Liikumine vajab ruumi ja aega, mis on üksteisega lahutamatu seotud. Samuti ei tohi olla muusikalise ettekande juures dünaamika vastuolus agoogikaga, sest neist tunneme liikumisenergiat. Liikumine muusikas peab omama teatud suunda ja kuju, mida kunstnik peab elama läbi seesmiselt. Väikesi vahesisid tugevuses ja ajas reguleeritakse kaarkäikudes alateadlikult. Tõendatakse, et esineja kunstnik helitööd

ainult siis saab reprodutseerida hästi, kui ta tabab samu liikumiskujusid, kui heliloojagi. Kujundades neid omavõliliselt või liiga keeruliselt, tekivad sisemised tökked.

Eraldame kolm põhifiguuri, mis on öieti varjundid eelpool toodud tsüklidest:

Siit näeme, kuidas dünaamika ja agogika, kasv ja kahanemine, mida piltlikult kujutavad punktid erinevate suurustega ja vahedega, sünnivad käsikäes. Ei saa olla juttu muusikast ühtlaselt püsiva valjuse ja liikumise juures.

Liigutused peavad olema mõeldukad ja tunduma elavaterna kogu kehas, ka pauside ajal. Säärane mänguviis mõjub tehnikale ja tämbrilegi. Rütm ühineb selle käiguga ja ka harmooniline areng peitub siin, moodustades käänakuil jõulisemaid dissoneerivusi.

Kokkuvõttes: Muusika on kuuldav liikumine. Dünaamika ja agogika alluvad esimese järjekorras liikumise säädusile ja tulevad tuua esile. Nagu looduses liikumine kiirendab ja aeglustub, nii peab ka muusika alluma neile liikumise säädusile. See on ka kriteeriumiks arvustamisel: kui meie tunnetame liikumist, on ettekanne hea, kui see puudub — halb, puudulik.

Liikumine on vestibulaarne funktsioon, ühtlasi muusikalise ettekande ürgelement. Tuginedes kuulaja kui ka ettekandja füsioloogilisel alusel, on loomulik eeldus neid täita.

Tantsule, helifilmile, eriti ooperile, on vastava alaga tutvunemine erilise tähtsusega, oodates praktilist lahendust.

Andmeid X laulupeo tegelaskonnast

Mineviku najale ehitame tuleviku. Seejärel, kuigi X laulupeost on möödunud enam kui poolteist aastat, köidab ta siiski veel meie tähelepanu — kogemusallikana tulevaste laulupidude paremaks teostamiseks.

Möödunud laulupeo kogemuste selgitamiseks E. Lauljate Liidu juhatus korraldas 1933/34. a. talvel ankeedi X laulupeost osavõtnud kooride ja orkestrite ning nende juhtide seas. Selle ankeedi tulemusena toome järgneva põgusa statistilise ülevaate.

Vastuste arv ankeedile.

Ankeedile vastasid kahjuks mitte kõik koorid ja orkestrid ning nende juhid, vaid 462 ankeedilehed saanud koorist vastas 255 ehk 55,2%, nende juhtidest 250 ehk 54,1% ja 100 orkestrist — 48,0% ja nende juhtidest 42,0%. Kuigi seega ankeedile vastajaid on ümmarguselt vaid pooled, on ka nendelt saadud andmed küllaltki iseloomustavad ja huvitavad, et nende juures peatuda.

Saadud vastused olid üldiselt korralikud, siiski ühe või teise küsimuse oli mõni koor, orkester või nende juht jätnud vastamata. Vastuste sisu ruumi säästmiseks on näidatud vaid suhtarvudes (%); absoluutarvud leiduvad ELL arhiivis.

1. Kooride osavõtt laulupidudest.

ELL juhatus saatis ankeedi kõigile X laulupeo juhises märgitud kooridele ja orkestritele. Kuna aga see oli koostatud enne laulupidu ja mitte kõik juhises märgitud koorid ei võtnud osa X laulupeost, siis ka ankeedile vastanute seas on selliseid — üldse 16 koori. Seepärast ka üldse 235 sellele küsimusele vastanud koorist võtsid osa X laulupeost 218 ehk 92,8%. Esimest korda vaid X üldlaulupeol esinenud koore oli kokku 97, nendest linnades 17 ja maal 80 ehk vastanud kooride arvust üldse 41,2%, linnades 42,5%, maal 41,0%. Selgub, et IX laulupeost osavõtnud oli ümmarguselt pooled ja VIII — üks kolmandik. Varematest veneaegsetest üldlaulupidudest osavõtnud leidub võrdlemisi vähe: VII — osavõtnud 10,2%, VI — 4,3% jne. langeses kuni I laulupeoni, millest osavõtjaid leidis vaid 3 koori ehk 1,3%.

Need kolm ajaloolist koori on pärit maalt, nimelt Toila Muusika Seltsi koor, asut. 1865. a. Virumaal, Kanepi Laulu-seltsi segakoor, asut. 1869. a. Võrumaal ja Jäneda segakoor, millise asutamise aasta pole ankeedis märgitud.

Orkestritest samuti on enamik noored; kuid eel-iseseisvuse ajast pärit on siiski

suurem % kui koore, kõik maaorkestrid, neist I laulupeost osavõtnuid 1, nimelt Jüri Muusika Seltsi orkester, asut. 1866. a. Harjumaal (Asutamise aasta on märgitud seltsi kohta, kas ka selle orkester on algusest pärit, seda ankeet ei näita).

Eritledes laulukoore ja orkestreid linnade ja maa järgi, näeme, et maakoorid ja -orkestrid on varematest üldlaulupidudest võtnud osa suuremal määral kui linnakoorigid ja orkestrid. Vähe seda, ka on maalt osavõtnud kooride ja orkestreite arv suurem kui linnadest, nimelt 10 000 elaniku kohta arvatult 2,9 linnade 1,5 vastu.

koorijuhtide, eriti aga orkestrijuh- tide arv üsna väikene.

Vanuseilt juhtide seas on ülekaalus keskealised, 30—49 a. Nende kõrval esinevad silmapaistval määral: maal noored kuni 30 a., linnas aga üle 50- ja osalt koguni üle 60-aastased. Orkestrijuh- tist üle 50 a. leidub väikesel määral vaid maal.

Ülalpidamise saavutamiseks tegeleb enamik juhte päämiselt kooliõpetajaina ja mujal mittemuusikalisel alal. Muusikalisel alal saavutab ülalpidamist üldse vaid 9,6% koorijuhte ja 10,6% orkestrijuh- te. Ent linnades siiski leidub muusikalisel alal tegelevaid rohkem:

Foto Parikas

G. Puccini' „Madame Butterfly“; stseen lõpuvaatusest.

2. Kooride ja orkestreite tegelaskond.

Kooride ja orkestreite tegelaskonnas vaatleme eraldi juhte ja koori- ning orkestri liikmeid. Juhtidele korraldati kooridest eraldi ankeet, mistõttu need andmed peaksid olema eriti täpsed.

a) Juhid.

Andmeid leidub 251 koori- ja 47 orkestrijuhi kohta. Nende seas oli naisi: koorijuhtidest 26 ehk 10,4%, orkestrijuh- tidest — 1 ehk 2,1%. Seega on nais-

mehi — koorijuhtidena 37,5%, orkestri- juhtidena 25,0%, naisi — koorijuhtidena 50,0%. Sellejuures peab aga silmas pida- ma, et muusikaõpetajaina tegutsevad juhid on loetud muusikalisel alal ülalpidamist saajate hulka.

Üldharidusliselt on enamik, ligi 60% koorijuhte keskkooli lõpetanud, 30,5% on algkooli haridusega. Kõrgema üldharidusega koorijuhte leidub vaid üldse 3,3%, linnades 12,5%. Pääle selle leiame veel väikese arvu lõpetamata kesk- ja ülikooli haridusega, ning iseõppinud or-

kestrijuhtidest on keskkooli haridusega vaid kolmandik, ühes lõpetamata keskkooliga siiski 55%. Kõrgema üldharidusega orkestrijuhete on vaid 2,5%.

Muusikaliselt erihariduselt on koori- ja orkestrijuhete koostis väga mitmekesine. 31% koori- ja 42,6% orkestrijuhetidest on muusika alal iseõppijad. Muusikakooli haridusega, millisteks on arvatud ka Tartu Kõrgemas Muusikakoolis õppijad, leidub koorijuhetidest 57,0% ja orkestrijuhetidest 31,9% — nende seas osa pooliku haridusega (kool lõpetamata). Kõrgemat muusikalist haridust omavad: täielise vaid 5,6% koori- ja 6,4% orkestrijuhetidest ja pooliku 6,4% ja 19,1%. Suurem osa kõrgema muusikalise haridusega muusikajuhte tegutseb linnades, maal on neid üsna vähe — lõpetanud vaid kaks ja lõpetamata 17. Kõrgema muusikalise haridusega naismuusikajuhte leidis vastajate hulgas üldse 4, neist lõpetanud 3.

Muusikajuhi praktika enamiku juhete juures on kaunis suur: alla 5 a. praktikaga leidis koorijuhete vaid 20,9%, meestel koguni 18,0%, orkestrijuhete 25,5%, meestest 23,9%. Seejuures üldse suuremat juhitektikat omavad koorijuhid linnades, orkestrijuhid aga maal.

Koori või orkestrit, millega esineti X üldlaulupeol, on juhatanud 5 ja enam aastat: koorijuhetidest 52,7%, orkestrijuhetidest 52,4%.

Juhtimise eest saavad tasu: koorijuhetidest üldse vaid 6,5% ja orkestrijuhetidest 19,1%, kuid siiski linnades esimesi üle 40% ja teisi üle 50%.

Osavõtt üldlaulupidudest ulatub üldse: koorijuhetidelt kuni IV ja orkestrijuhetilt kuni VII üldlaulupeoni. Valdav enamik juhte aga on siiski vähem esinenud vaid iseseisvuse ajal — VIII üldlaulup. 29,8% ja 13,6%, IX — 41,8% ja 34,1%.

(Järgneb.)

Oodatavaid esinemisi

Oodatavaid esinemisi „Estonias“.

1. märtsil — tenor Tenno Vironi' kontsert.

9. märtsil — Tallinna meeskoori „Eesti Laulumehed“ kontsert E. Aav'a juhatusel.

10. märtsil — sümfooniakontsert „Estonia“ ja Riigi Ringhäälingu ühendatud orkestriga, juhatab kuulus dirigent A. Coates, kui jõuab seks ajaks siia; tema mittesaabumisel juhatab R. Kull.

12. märtsil — Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu segakoori kontsert, juhatab V. Nerep.

15. märtsil — „Estonia“ kontsertmeistri H. Schüts'i kontsert, kaastegevad tenor M. Taras ja sopr. M. Laid.

16. märtsil — Tallinna Rahvällikooli Seltsi segakoori kontsert, juhatab T. Vetti.

17. märtsil — Rahvakontsert, juhatab R. Kull, solist klavessiinil S. Kastner.

19. ja 21. märtsil — teatris itaalia soprani Mercedes Capsir'i külaskäigu etendused, esimesel päeval ooper „Sevilla habemeajaja“ ja teisel päeval „Rigoletto“.

20. märtsil — viiulikunstnik Irene Dubiska' kontsert.

22. märtsil — Tallinna Töölistmuusika Ühingu kontsert, juhatab N. Goldschmidt.

23. märtsil — Tallinna Linnateenijate Meeskoori ja Vilistlaskogude Naiskoori ühine kontsert, juhatab G. Ernesaks.

24. märtsil — viiulikunstnik Vaša Břihoda' kontsert.

26. ja 28. märtsil — bariton W. Weinberg'i võõrusetendused ooperis, esimesel päeval „Eugen Onegin“, teisel „Rigoletto“.

27. märtsil — „Estonia“ sümfooniaorkestri viiulimängija ja muusikaõpetaja Kr. Strobel'i 50-a. muusikalise tegevuse puhul Tallinnas juubelikontsert; kaastegevad juubilar, „Estonia“ sümfooniaorkester, Riigi Ringhäälingu orkester, Tallinna Koolinoorsoo Muusika Ühingu segakoor, juhatab R. Kull.

29. märtsil — L. Krauss'i (klaver) ja S. Goldberg'i (viul) duo kontsert.

31. märtsil — Joh. Hiob'i oratooriumi „Suietsev Siinai“ esiettekanne EMO' segakoori poolt, juhatab prof. J. Aavik.

Oodatavaid kontserte Kaubandus-Tööstuskoja saalis.

8. märtsil — klaverikunstnik Gorbačova' kontsert.

24. märtsil — sopran Ida Järve kontsert.

Tuemeale Muusikaliteratuuri

Eesti Meeslaul

Lehitsedes ja ligemalt vaadates Lauljate Liidu Meeskoori Sektsiooni kirjastusel ilmunud uusi meeskoori laule, tekib teatav rahulduse tunne: aated ja suunad, millest nooruses unistatud, leiavad juba reaalselt teostamist. Oleme juba tõesti jõudnud teatava kunstilise iseseisvuseni ja vabanenud võõrastest mõjudest. Meil on kujunenud juba teatav omapärane stiil meeslauludes, vahest rohkem silmapaistev segakoori lauludes.

See areng on toimunud õieti õige lühikese aja jooksul. Millega aga veel ei tahaks leppida, see on meie laulude liiga lühikesed teemad. Puudub nagu jõud haarata laiemas ulatuses ainet. Lühikeste motiivide alatine kordumine, kui ka vahel õige huvitavates teisendites, mõjub siiski tüütavalt. Milles aga suurt edusammu võib konstateerida, see on koori orkestratsioon, kui nii tohib seda nimetada. Häälte kõla käsitlemises võime olla üsna uhked, leidub palju uut ja omapärast.

E. Võrgu 3 auhinnatud meeskoori — „Meestelaul“, „Legend“ ja „Muinasjutt“ — kannatavad ka teemade liigse monotoonuse ja lühiduse all, puudub suur, lai joon! Ka on harmonisatsioonis palju ebaloomulist. On ikka vähe sellest, kui tahetakse tõendada, et „minule meeldib see, kõlab hästi ja on huvitav“. Need väljendused ei käi kellegi isiku kohta, vaid iseloomustavad üldse meie noorem põlvkonda mõtlemisviisi. Ärgu heidetagu minule seepärast ette vanameelsust, olen iga uue nähte pooldaja, kuid uuendused peavad sündima õige tugeval alusel, juhitud suurest eruditsioonist, siis on nad põhjendatud. Iga leidlik vaim ja anne alluvad kunstilisele distsipliinile ja teadusele. Nimetatud kolm laulu on muidu väga vas-

tuvõetavad ja sobivad meeskooridele. Arusaamatust tekitas minul R. Riitsingu „Kõrr, kõrr!“ Vähenõudlik kompositsioonitehnika, maitsetu ja ühetooniline põhitema, mis vähe vastab märkele „con umore“. See laul võiks vahest olla maiuspalaks kuulajatele, kes rahulduvad vähesest. Väärtuslik töö on E. Tubina „Karbuse laul“. Sihikindel aine käsitlemine, muusikalise mõtte loomulik areng, huvitav ja loogiline harmonisatsioon ja tabatud meeleolu! Niisugused laulud olgu meie eeskavade tervitatud!

H. Kännu „Sügisel öö“ — sünge, sügavmõtteline teos. Paistab meie rahva omapära ja iseloom — laskuda raskest meeleolu; väärtuslik laul. E. Aava „Ühte laulu tahaks laulda“ sisaldab teda iseloomustavaid jooni, — revolutsioonilisuse ja temperamendi suhtes. Aav ei küsi palju traditsioonist, ei ka vormist ja muusikalistest säädustest, tema tormab ja lõhub, — teatav ürgjõud loominguks, kuid mida aegamööda siiski tuleb taltsutada ja piiridesse paigutada. Seega rohkem võidak- sid selle noore, andrikka autori teosed ja võiks kujuneda raudvaraks meie helikun- tis. Kui võtsin sõna ülalmainitud laulude kohta, lähtusin sellest seisukohast, et ilus on igasuguseid uusi avaldusi näha meie muusikakirjanduses, eriti veel meeskoori literatuuris. Ei tahtnud mitte tungida kal- lale, vaid suhtuda hätahtlikult, märkides mõningaid puudusi. Võin ainult soovitada meie meeskooridele asuda nende laulude õppimisele, oleme nende töödega jälle jõud- nud sammu edasi ja loodame, et Meeskoori Sektsioon jätkab seda ilusat, kasu- likku tööd ja rikastab jõukohaste laulu- dega meie meeskooride lauluvara.

V. Väandras, 16. II 35.

M. Lüdigi.

Lauljate Liidu nõukogu koosolek

peetakse pühapäeval, 10. märtsil s. a. kell 10 hommikul Lauljate Liidu büroo ruu- mides, Tallinn, Lai tn. 7. Päevakorras:

1. Liidu 1934. a. aruanne,
2. Liidu 1935. a. eelarve ja tegevuskava,

3. Maakonna laulupidude küsimus,
4. Volikogu koosoleku määramine,
5. Türipu-nim. auhinnakapitali põhikiri,
6. Osakondade liikmemaksu küsimus,
7. Koosolekul algatatavaid küsimusi.

meeskooride murk

Toimetaja: A. Loorits, aadr. — Lauljate Liit, Tallinna, Lai tän. 7

Tartu Meeslaulu Seltsi triumf Riias

Suure kunstilise edu tähe all on Tartu Meeslaulu Selts sooritanud oma esimese väliskülaskäigu Riiga, nagu nähtub läti ajakirjanduse üksmeelsest hinnangust.

Nii suurim läti leht „Jaunakas Sinas” kirjutab Tartu Meeslaulu Seltsi kontserdist:

„Juba palju kordi on meil võimalus olnud tutvuneda eesti sega- ja meeskoorigega. Ikka oleme tulnud veendumusele, et koorilaul Eestis on saavutanud kõrge taseme. Eriti meeskoori-kultus on sääl omandanud tähelepanuväärse seisundi.

Seekord külastas meid esmakordselt Tartu Meeslaulu Seltsi koor, kelle mottoks on „Elada, laulda, — laulda ja surra, — elada Eestile!” andes oma 49. kontserdi. Sellesse lauljate koondisse kuulub umbes 70 lauljat komponist Ed. Tubina juhatusel. Koor kõigepäält esitas oma motto, siis Läti ja Eesti hümini. Juba nendes sissejuhatavates lauludes külalised tõendasid tähelepanu äratavat vokaalset häälestust, hoogu ja distsipliini.

Programmi esimeses osas olid päämiselt eesti heliloojate vanema põlve laulud. Esimesena esitati aga E. Võrgu elavates, energilistes rütmides kujundatud „Meeste laul”. Järgnesid lüürilist iseloomu kandvad A. Lätte „Unenägu” ja „Pilvedele”, samuti M. Hermann'i „Kõjuigatsus” ja J. Simmi „Aimdus”. Koorjuht tõlgitses neid laule muusikaliselt, koor laulis tunnetanult, nüansrikkalt, hingestatult. Tuleb rõhutada, et Tubina tõlgitsemiseviis on loomulik, ülevaatlik ja kuskil ta avaldusvorm ei pörka negatiivselt kokku laulu muusikalise olemusega. Koor jälgis tähelepanelikult juhi liigutusi ja saavutas vokaalselt paindliku, elava ja distsiplineeritud ilme. Viljakamad ja sädelevamad iseloomult olid R. Tobias'e ja K. Türrpu' laulud. Esimese „Varas” on omapäraselt loodud ja näitab julget, tehniliselt huvitavat helitööd. Türrpu' laulud on küll tavalisemalt loodud, kuid tõendavad, et neid on kirjutatud koorilaulu stiili hää tundja.

Kontserdi teises osas oli esitatud kaks eesti (Saar, Tubin), 2 soome ja 1 läti autor. Nende laulude annus osutus muu-

sikaliselt rikkalikumaks, tehniliselt iseloomulisemaks. Meisterlikus faktuuris esinevad kõik 3 Saare laulu, millistes avaldub eesti muusika rahvuslik koloriit. Nendes peegeldub ülim muusikaline maitse, omapärane komponeerimisviis ja tehniline täius. Väga elavat poolehoidu teenis ka koorijuhi Tubina oma „Karjase laul”, milles on osava taibukusega parafrasitatud Lätiski tuntud rahvaviis. Värske tundlikkus ja sädelev, efektne väljatootamine paelusid niivõrd, et laulu tuli korrata isegi kahel puhul. Hingesturikkad, vokaalselt suurepärased ja hoogsad on ka mõlemad Toivo Kuula' laulud, milleles avaldub põhjamine koloriit, tuline temperament ja omapärane paatos. Kuula komponeerib julgelt ja asetab koori tõsisele katsele. Samuti pole kergesti saavutatav teise soome autori V. Haapalaise laul „Paan”, mille muusikas väljendub maitserikkuse ja peenetundlikkuse kooskõla tehnilise ehitusega. Eeskava lõppes läti autori Abele' rahvalaulu taibuka häälestusega. Koor pidi laulma veel 3 lisalaulu. Nendest eriti meeldis kaasasõitnud helilooja Juhan Simmi laul. Autor kutsuti välja ja laul korrati tema isiklikul juhatusel.

Koori külaskäik sai teenitult vaimustatud poolehoiu osaliseks. Suure hulga lauludega koor andis kõikjal tunnistust distsiiplinist, hiilgas häälerikkusega ja äratas tähelepanu muusikalise paindlikkusega. Kooril on suur hääleulatus, ei puudunud kõrgust ega ka sügavust. Juhataja kontakt lauljatega on hääl; tema žest on kindel, asjalik, arusaadav, tublisti kultiveeritud.

Kontsert leidis rohket osavõttu; kuula-ma olid tulnud ka Eesti ja Leedu saadikud, konservatooriumi rektor prof. Vihtols j. t. Tartu Lauljaid tervitas „Dziendonise” esindaja, andes üle loorberipärja. Tervitustele vastasid külalised ühe Miina Hermann'i kõlalise, suurepärase lauluga.”

Lühemalt, kuid sama kiitvalt kirjutab teine suurem läti leht „Brihva Seme”, märkides: „Laulud meeldisid selles suurusuguses interpretatsioonis, milles neid tõi esile Ed. Tubina juhitud eesti meeskoor.

E. Tubin on peenetundeline dirigent, kes hästi tabab ja toob esile iga laulu omapära ja selle muusikalise joone... Koori koosseis on väga rikkalik ja valitud. On esmaklassilised bassid ja tenorid. Koor omab suurepäraselt distsipliini. Ta on saavutanud suurepärase nänanseerimisviime ja ühtlase sulavuse."

Samuti teised Riia lehed, üks pikemalt, teine lühemalt, pühendavad kiitvaid ridu Tartu Meeslaulu Seltsile.

*

Sõitsid Tartu mehed Riiga „Dziedonise“ külalisteks. Riiga saabudes olid läti laulusõbrad jaama vastu tulnud, jäi päeva

Tartu Meeslaulu Seltsi esimees J. Sutt annab „Dziedonise“ esimehele üle eesti kannu.

jooksul tutvuneti nende saatel Riia linnaga. Ühtlasi viidi Metsakalmistule Läti sõjakangelaste mälestamiseks elavatest lilledest pärg. Esinemiseks eeltööd oli teinud „Dziedonis“; kontserdil annetati Tartu meeste „Dziedonise“, „Dziesmuvara“ ja „Lira“ lauluseltside poolt kaks suurt pärga, lillesid ja hõbenael lipuvardasse. Kontserdile järgnes pidusöök „Dziedonise“ poolt. Tartu Meeslaulu Selts annetas siin „Dziedonisele“ maitseka eesti ornamendiga kaunistatud kaljakannu. Järgmisel päeval Tartu meeskoor laulis eesti jumalateenistusel ja külastas eesti seltsi, kus vastuvõtt kujunes kodumaiselt südamlikuks. Ühiselt koosviibimiselt rutati ron-

gile, kuhu pääle rohkearvuliselt kogunud Riia eestlaste oli ilmunud terves koosseisus „Dziedonise“ meeskoor, kes Tartu meestele lahkumisel laulis K. Türrpu' „Lahkumise“.

Varssavi meeskoor „Harfa“ Tallinnas ja Tartus.

Tallinna Meestelaulu Seltsi poolt viimasel välisturneel loodud sõprusdemeid tulid Eestisse esimesena süvendama poola laulumehed Varssavi meeskoorist „Harfa“, kelle ligi 60 liiget saabusid Tallinna pühapäev. 17. veebr. hommikuse kiirrongiga.

Kaugele külalistele oli Tallinna Meestelaulu Selts juba Poola piirile vastu saatnud oma esindaja ühes kahe II-kl. vaguni-ga. Seega toodi võõrad läbi Läti piiride öieti n. ö. Eesti territooriumil. Kuna sõit Eesti piires toimus öösel, siis poolakaid ei saadud siin tervitada enne kui Tallinnas, kuna ei tahetud rikkuda nende öörahu. Juba Ülemiste jaamas olid pühapäeva varahommikul Tallinna Meestelaulu Seltsi „maakuulajad“ poola laulusõpradel vastas, kuna Tallinna jaamas terve Tallinna Meestelaulu Selts tervitas saabuvasid külalisi lauluga ja kõnedega. Selle järele kiirelt viidi võõrad korterisse kesklinnas asuvasse mugavatesse NMKÜ ruumesse, kus oli serveeritud kohvilaud.

Terve pühapäev, väljaarvatud esinemine katoliku kirikus, oli külalistel vaba ja kulus Tallinnaga tutvumiseks. Kuna nad siin viibisid kõik esmakordselt, siis meie vana päälinn pakkus palju erakordset uudist. Isegi meri oli enamikule poola laulusõpradele seni nägemata olnud ja hulk aega nad sadamas vaatlesid lainete mängu. Suurt rõõmu valmistas neile aga kelgutamine Toompää veerult alla meie pikajalastega tõukekelkudel, milliseid Poolas pole tarvitusel.

Pühapäeva õhtul korraldas Tallinna Meestelaulu Selts külaliste auks suure pidusöögi, millest osa võttis ligi 200 inimest. Rikkalikult kaetud lauas peeti rida vastastikuseid kõnesid, lauldi rohkesti ja tutvuneti üksteisega lähemalt. Poolakad üksmeelselt imetlesid meie külalislahkust. Pidulauas laulusõbrad vastastikku vahetasid oma seltside märke ja Tallinna Meestelaulu Selts andis „Harfale“ üle mälestusese-mena Eesti lipu graniitalusel. „Harfa“ esimees aga teatas, et Tallinna Meestelaulu Seltsi esimees ja lugupeetud maestro Topman on valitud nende auliikmeteks. Koosviibimine kestis keskööni.

Esmaspäeval, 18. veebr. võttis Kadrioru lossis poola külalisi vastu Riigivanem, kes oma kõnes rõhutas, et muusika on tegur, mis aitab kaasa rahvaste lähenemisele, ning et Poola ja Eesti laulumeele sõprus

on eriti tervitatud, kuna Poola ja Eesti on riigid, kellel pole üksteise vastu nõudmisi, vaid kes tunnevad vastastikku elavalt sõbralist huvi. „Harfa“ laulis Riigivanemale mõned laulud, ja tutvunenud lossiga, poola laulumehed sõitsid kaitseväge kalmistule, kus asetasiid pärja meie langenute mälestuseks.

Vaba aja esmaspäevalgi poola võõrad kulutasid Tallinna vaatlemiseks. Öhtupoolikul viibisid nad aga Poola saadiku juures, kes neid kostitas teega.

Õhtuks kogunes „Estonia“ kontsertsaal rahvast täis, ja külaliste kontsert möödus suure edu tähe all. Rikkalik kava, mis koosnes 20 laulust, võeti vastu elavate kiiduavaldustega, mis lõpul muutusid nii marulisteks, et koor lavalt kuidagi minema ei tahtnud pääseda.

Teisipäeva hommikul saatis Tallinna Meestelaulu Selts külalistele Tallinnast ära ja juba lõuna ajal võeti poolakaid vastu Tartus säälese Meeslaulu Seltsi poolt. Pääle Tartu meeskoori olid jaama tulnud veel ülikooli ja ametasutuste esindajad eesotsas prof. Uluotsaga ja kindr. Tõnisson'iga. Külalisi võeti vastu lauluga ja soojade tervitusõnadega, mille järele kohe sõideti lõunastama.

Lühikest Tartus viibimise aega kasutati jällegi Tartuga tutvunemiseks. Eriti vaimustatud olid külalised meie muuseumi rikkalikud kogudest, ja paljud lubasid nende pärast uuesti Tartu tagasi sõita.

Ka Tartus oli külaliste kontserdiks ruumikas „Vanemuise“ saal täiesti müldud välja, ning koor esines sama edukalt nagu Tallinnaski. Kohe pärast kontserti järgnes ühine pidusöök külaliste auks, mis kestis varahommikuni, mil tõtati jaama külalisi saatma koduteele.

* * *

Varssavi Lauluselts „Harfa“ on asutatud meeslaulu seltsina 1906. a. Tema praegune juhataja prof. V. Lachman on pea algusest saadik seisnud koori eesotsas ja „Harfa“ on kiiresti tõusnud esiritta poola kooride seas. Ta on tuntud ka väljaspool Poola piire ja on võtnud osa rahvusvahelistest koorilaulu võistlustest, saavutades 1923. a. Amsterdamiis kuldmedali ja 1925. a. Haarlemis hõbedase loorberioksa. Kõigil Poola sisevõistlustel on ta saanud kõrgemaid auhindu. Praegu on kooris 120 lauljat, esinenud on koor senini üle 600 korra ja ta repertuaar koosneb 700 helitõöst.

Tallinna Meestelaulu Seltsi kevadkontsert, mis esialgsete kavatsuste järele pidi korraldatama 9. märtsil, on edasi lükatud 13. aprilli pääle. Kavas III meeslaulu-päeva laulud.

Tallinna Laulumeeste Klubi

pidas 3. veebr. oma aastakoosolekut. Ettekantud aruandest nähtus, et klubi on tegutsenud edukalt ja aasta lõpetanud väikese ülejäägiga. Uueks klubi esimeheks valiti lauluvend A. Borell, juhatusel liikmed jäid enamuses endised.

Eesti Laulumeeste kontsert

on määratud 9. märtsi pääle „Estonia“ kontsertsaalis. Koor on kasvanud juba üle 100-meheliseks; ta kavatses võtta osa suvel III meeslaulupäevast.

Akadeemilise Meeskoori pääkoosolek.

Akadeemiline Meeskoor pidas teisipäeval, 12. veebr. oma aastapääkoosolekut, mida juhatas koori esimees A. Tilk. Esitatud aruandest selgus, et koor on tegutsenud möödunud aastal õige intensiivselt. Esinetud on 14 korda. Eelseisva tegevusaasta kavas on suuremaist ettevõtteist kontsert, kontsertball ja kontsertmatk välismaile.

Koori uude juhatusel valiti esimehena K. Sikk, H. Pärn (abiesim.), sekret. K. Sogenbitz, laekurina J. Arike, arhivaarina R. Tomson ja majapidajana A. Kotkas. Revisjoni komisjoni valiti A. Tilk, A. Tuvikene ja L. Vahter.

Koori juhatab helilooja R. Ritsing.

Viljandi Helikunsti Seltsi meeskoor

korraldab järjekorralise kontserdi 2. märtsil. Solistik on „Estonia“ ooperilaulja hr. A. Rinne. * Esitatakse uusi laule E. Võrgult, E. Aavalt, R. Ritsingult j. t.

Seltsi esimees hr. A. Kivirähk, kes haigestus mõne kuu eest ja oli pikemat aega ravimisel Tartus, on nüüd tervenunud. Vahepääl juhtis seltsi tegevust abiesimees hr. H. Land.

Narva Meestelaulu Selts

korraldas 16. veebruaril oma 13. aastapäeva-kontserdi, mis kujunes ühtlasi ka helilooja A. Lätte austamisõhtuks Narvas. Esinesid hr. K. Maasiku juhatusel mees-, nais- ja ka segakoor. Solistik oli V. Muurmetsä.

Valga Meestelaulu Seltsi rahvakontsert oli 17. veebruaril Valga Kaitsemaleva ruumes. Meeskoor esitas edukalt 14 laulu ja sai rõhkete kiiduavalduste osaliseks.

Otepää Meestelaulu Selts

korraldas 10. veebruaril traditsioonilise kontsert-balli Otepää algkooli ruumes.

Tallinna Meestelaulu Seltsi 19. aastapäeva peeti pühapäeval, 10. veebruaril traditsioonilise aktusega „Estonia” sinises saalis. Aktuse avas seltsi esimees M. Ruubel, peokõne pidas lauluvend J. Kents. Selle järele jagati vastava tseremooniaga välja rinnamärgid ja diplomid seltsi senioridele ja eluaegsetele liikmetele, nimelt neile, kes 15 aastat tegevliikmeteks olnud: A. Kuusik, Theodor Rosenvald, Mihkel Uesson, Ruuben Voormansik, Juhan Kalm, Aleksander Birk, Märt Ruubel, Johann Kansvee ja Aleks. Künkmann; kes 10 aastat tegevliikmeteks olnud: Alfred Bender, Herbert Bysa, Julius Nuus, Harald Puskar, Valentin Rents, Eduard Kägi, Jaan Tulp, Martin Kitsnik ja August Kuusk; kes 15 aastat toetaja-liikmed olnud: Aleks. Bürger, David Hint, Eduard Laaban, Konstantin Lepp, Dr. Artur Lossmann, Gustav Mägar, August Rei, Leo Sepp, Jaan Soots ja Moritz Weber; kes 10 aastat toetaja-liikmed olnud: Dr. Theodor Asu, Mihkel Aunmann, Hugo Eckstein, Arnold Juuse, Kristjan Kaarna, August Lass, Jüri Malm, Joh. Mülber, August Ott, Joh. Soonsen, Oskar Suursööt, Reinhold Tofer, Oskar Treilmann ja Reinhold Treubeck.

Hiljem toetaja-liige R. Treubeck annetas seltsile 100 kr.

Traditsiooniline koosviibimine jäi seekord ära, kuna see peeti nädal hiljem poola meeskoori „Harfa” Tallinnas viibimise puhul.

Uusi meeskoore.

Tallinna Garnisoni Allohvitseride Kesk-kogu juure on asutatud meeskoor. Uut koori juhatab Udu Topman. Lauljaid senistest harjutustest on võtnud osa 60-ne ümber. Praegu on väljatöötamisel koori põhikiri, mille valmides koor kavatses astuda Lauljate Liidu liikmeks.

Lauljate Liidu liikmeks on astunud 1934. a. kevadel asutatud Vana-Kuuste-Reola Meeslaulu Selts 32-he lauljaga.

Samuti on astunud Liidu liikmeks 1934. a. sügisel asutatud meeskoorid: Abja Meestelaulu Selts 25 lauljaga ja Imavere Meeskoor 18 lauljaga. Varemast meeskooridest on astunud Liidu liikmeks Kiviõli Kultuur-Haridusselts „Valgus”, Üleriikliku Maatööraha Ühisuse Avinurme osakond ja Petseri Eesti Haridusseltsi meeskoor. Praegu Lauljate Liidu Meeskooride Sektsioonis on 37 liiget.

Vändra muusikaelust

Vändra on tuntud paljude meie hariduse- ja kultuuritegelaste sünnipaigana. Siit on võrsunud niisugused tuntud inimesed nagu C. R. Jakobson, A. Jürgenstein, Ernst Peterson ja teised. Ühel koosviibimisel jõuti koostada nimestik ligi 60 isikut, kes meie avalikus elus on etendanud tähtsat osa.

Politiika- ja kirjameeste arv on siin ülekaalus. Helikunsti alal valitseb aga pöud. Kui Rossmanni — opereti „Tütarlaps kodumaata” autorit — tingimusi lugeda helikunstnikuks, ei ole teisi nimesid enam mainida. Sel põhjusel on nähtavasti ka Vändra ja tema ümbruskond muusikalises suhtes nii mõnestki Eesti alevikust ja maakonnast silmapaistvalt jäänud maha. Vändra kiriku kadunud köster-organist, eespool nimetatud Rossmanni isa, on laulukoore juhatanud ja püüdnud ka kõrgemale pinnale jõuda, kandes ette mõningaid oratooriume jne.

Tema surmaga lõppes ka see aateline töö. Tubli muusikamehena on töötanud ja töötab veel praegugi preester Ruus, olles algkooli muusikaõpetajaks ja tege-laseks igas muusikalises organisatsioo-

nis. Teist aastat tegutseb siin Vändra kooliõpetajate segakoor, kes veel arvuliselt on väike, omades aga häid lauljaid oma koosseisus. Piiratud arvu proovide tõttu, mis tingituna koorjuhi ja gümnaasiumi muusikaõpetaja, helikunstnik hr. P. Laja vähesest ajast, ei suuda koor veel ennast täiel määral avaldada. Igatahes paar seni toimunud esinemist on oma sisu kui ka kunstiliselt viimistletud ettekande poolest täiesti teeninnud tunnustust.

Ei oleks vist üleliigne, kui mõni noor, energiline muusikajünger asuks elama Vändrasse; tööd leiduks küllalt ja tööpöld oleks tänuлик.

Meie konservatooriumi lõpetajad unistavad, kahjuks, ikka maailma vallutamisest — väga kiiduväärt eesmärk — kuid aatelisem oleks vahest oma rahva keskel töötada ja helikunsti arendada. See töö leiaks kindlasti tunnustust ja hindamist ning oleks palju tähtsam ja kasulikum, kui välismail mõnel kontserdil esinemine.

Teine tegur muusikaelus maal on orkester, päämiselt puhkpillide koosseis. Vändra alevis tegutseb Tuletõrje Seltsi

juures umbes 10-meheline puhkpillikoor, mille liikmetena esinevad tüsedad muusikalised jõud. Miskipärast on selle organisatsiooni töö väheproduktiivne, piiratud ainult kohaliste seltside tarviduste rahuldamisega, kuna pääasjalikult harrastatakse tantsumuusikat.

Orkestri suhtes omab teatud traditsiooni Võiera Haridusseltsi puhkpillikoor,

kes töötab juba aastaid ning kelle vaimseks juhiks ja ergutajaks on vana luugupeetud muusikamees hr. Fridolin, lüües ka praegust veel täie värskusega kaasa äsja-asutatud Kaitseliidu orkestris. Üldiselt on Väandra muusikaelu ikkagi veel lapsekingades ja ootab noort, energilist tööjõudu; pind on soodne.

M. Lüdigi.

Kaitseliidu Tallinna Maleva orkester 10-aastane

Käesoleva aasta veebruari kuus täitub 10 aastat K. L. Tallinna maleva orkestri asutamisest. Sellel puhul pole ülearune heita veidi pilku tagasi, et anda muusikaarmastajatele ülevaadet meie suurima asjaarmastajatest koosneva orkestri asutamisest ja arenemisest.

Kaitseliidu Tallinna Maleva orkester algas oma tegevust ametlikult 22. veebr. 1925. a. nime all „K. L. Tallinna maleva muusikaring“. Säärane nimetus oli tingitud sellest, et päälle 29-liikmelise puhkpillimuusika alal tegutseva grupi oli ka 27-liikmeline meeskoor. Maleva muusikaringi, orkestri organiseerijaks oli tolle-

malev sammuda oma orkestriga. Kuid nagu iga algus on raske, nii ka siingi. Paari kuu pärast lahkus juhi kohalt M. Lüdigi, ühtlasi lagunes meeskoor. Uueks juhiks kutsuti Aleksander Kirikal. Samuti muudeti senine nimetus ümber „Tallinna maleva orkestriks“. A. Kirikal asus energiliselt tööle. Sissetulekute hankimiseks korraldati loteriisid, pidusid jne., sest orkestril tuli majanduslikud mured kanda endal. Orkestri populaarsuse tõstmiseks korraldati maksuta rahvakontserte Harjumäel ja Kadriorus. 1926. a. kevadeks saadi nii kaugele, et võis võtta vastu Tallinna linna suvemäng. Ühtlasi oli or-

Kaitseliidu Tallinna Maleva orkester.

aege maleva päälük kolonel Raudvere, kuna mõlema muusikaharu, orkestri ja laulukoori ühiseks juhiks oli Mihkel Lüdigi. Organiseerimise tööd edenesid kaunis jõudsasti. Juba Vabariigi 7-da aastapäeva paraadile 24. veebr. 1925. a. võis Tallinna

kester arvuliselt kasvanud 34-meheliseks. Kuid organiseerimisega seotud raskused pidurdasid tugevasti orkestri arenemist. Kaks talve mängis orkester V/s. „Spordi“ liuväljal. Päälle selle võeti vastu ka muid mänge, et saada sissetulekut majandusli-

ke kohustuste kattes. 1928. a. alates, kus kõikidel majandusaladel võis märgata tagasiminekut, vähenes nõudmine puhkpillimuusika järgi. Ühtlasi raadio levikuga asendati senised orkestrid kõikjal masinamuusikaga, mis end õige valusalt andis tunda maleva orkestris. Raskusi tekkis sissetulekute hankimisega, kuna jooksvad kohustused, nagu juhi ja asjaajaja palk, pillide remont, noodikogu korras hoid jne., nõudsid summe, mida mõnekümne mehelisel koosseisul mängude kui ka muu sissetuleku vähesuse tõttu võimata oli hankida. Ja kui ei suudetud jooksvaid kohustusi katta, ei võinud uuendamisest ega arenemisest orkestris olla juttugi. Ka lahkus juhi kohalt A. Kirikal. Maleva juhatus kolonel Pinkaga eesotsas nägi, et orkester ei suuda iseseisvalt majanduslikke muresid kanda. Kuna malevale orkester siiski oli tarviline, otsustati kõik asi maleva hoole võtta. Kuni uue juhi leidmiseni ajutiselt täitis juhi kohuseid senine juhiabi K. Laus. 1929. a. augusti kuust alates asus orkestrit juhtima Friedrich Tammar. Siit pääle algas tõus maleva orkestris, vabanedes majanduslikest muredest. Saades kõrgema muusikalise haridusega juhi, hakkas orkester kasvama. Maleva pääliku, kolonel Pinka, energilisel hoolitsusel muretseti uus nägus vormiriie-tus, samuti täiendati noodikogu ja osteti uusi muusikariistu. Ühtlasi kasvas orkester arvuks 50-ne meheliseks. Mitte arvuline kasvamine ei ole tähtis, vaid just mängijate kvaliteet. Heliifilmi tulekuga

paisati hulk esmajärgulisi jõude kohtadelt, ka mereväe ja teiste kaitseväge orkestrite likvideerimisega vabanes palju häid muusikuid, kes nüüd teistel aladel töötades jäid ikkagi ustavaks muusikale ja koonduisid Tallinna maleva orkestri ümber. Ka on paljudele konservatooriumi õpilastele maleva orkester hääks kohaks orkestripraktika omandamisel. Arvestades maleva suurust, on orkestril esinemiskohustusi palju (nagu paraadidel, aktustel, loteriidel, manöövritel jne.). Ka ei puudu orkester ühegi lahkunud malevlase leinarongist. Alati näeme meie maleva orkestrit esinemas meeldivate muusika-paladega. Tubli juht ja hää mängijate koosseis kindlustavad muusikaliselt täpse ja puhta ettekande.

Väärrikalt on Tallinna maleva orkester esinenud IX ja X üldlaulupeol. Korduvalt on maleva orkester muusikalise osa täitjaks olnud näitusmessidel, kui ka põlumajanduslikel näitustel. Samuti on orkester tunnustatavalt esinenud väljaspool päälinna. Kohapääl ei möödu ühtegi sündmust, kus ei leiaks meie esinemas maleva orkestert, nagu „Invaliidide päeval“, väliskülaliste vastuvõttudel jne. Nüüd, kus maleva orkester on vabanenud majanduslikest muredest, omades konservatooriumi haridusega energilist juhti, kuu ka hea muusikalise ettevalmistusega mängijate koosseisu, võib Kaitseliidu Tallinna Maleva orkester vaadata kindlasti tulevikku ja töötada teadmise, et seda tööd kroonib ainult — edu!

Pääkoosoleku pidamise kord laulu- ja muusikaühingus

Pääkoosolek on ühingus kõrgemaks võimaluks ja tehtud otsusel on seega eriline tähtsus. Kuid olen märganud, et pääkoosolekute pidamine ei ole sageli põhikirja kohane ja säädusepärane ning koosolekute protokollid on koostatud puudulikult ja võimaldavad mitmeti tõlgitsemist. Väga paljudel puhkudel ei ole üldse csutunud võimalikuks täita pääkoosoleku otsusi. Ka võimaldavad sellised otsused intrigeerijail liikmeil kergesti tühistada pääkoosoleku otsusi ning seega halvata ühingu tegevust. Nende vormiliste küsimuste kõrval on kerkinud ka mitmel pool küsimusi muudegi koosolekupidamise punktide kohta.

Seda arvesse võttes püüan allpool selgitada pääkoosoleku pidamise korda. Kuid lisan kohe juure, et käesolevad read on mõeldud raamina, mille piires tuleb tegutseda, kuid igal juhtumil peab panema eriliselt tähele ühingu põhikirja ja dokukorda.

Koosoleku kokkukutsumine

Et pääkoosoleku protokoll ei annaks põhjusi vastuvaidlemiseks, selle seaduslikuses, tuleb hoolitseda, et ei tekiks vormivigu, mis põhjustavad vastuvaidlusi.

Korralise pääkoosoleku kokkukutsumisel tuleb juhatusel saata kirjalikud kutsed põhikirjas määratud tähtajal kõikidele

liikmetele kätte. Kutsetes märgitagu ära koosoleku koht (ruum), koosoleku alguse kellaaeg ja koosolekule otsustamiseks esitatavate küsimuste nimestik ehk päevakord. Teadaanne pääkoosoleku kokkukutsumise üle ühes aja, koha ja päevakorra tähendamisega pandagu kokkukutsujate poolt välja ka ühingu ruumidesse.

Erakorralise pääkoosoleku kokkukutsumise õigus on juhatusel, revisjonikomisjonil ja põhikirjas määratud osal liikmel.

Kui revisjonikomisjon otsustab kutsuda kokku erakorralise pääkoosoleku, siis tehatu vastav otsus, milles määratagu kindlaks ka koosoleku päevakord. Väljavõte protokollist, milles on otsustatud erakorralise pääkoosoleku kokkukutsumine, esitatagu juhatuse esimehele või tema äraolekul asetäitjale allkirja vastu.

Kui osa ühingu liikmeid peab tarvilikuks kutsuda kokku erakorralise pääkoosoleku, siis tuleb algatajatel liikmetel pidada ära pääkoosoleku päevakorra kokkusaadmiseks omavaheline koosolek. Pärast päevakorra kokkusaadmist valivad koosolijad eneste seast ühe või rohkem volinikke, kelle hooleks usaldatakse koosoleku kokkukutsumise nõudmine. Koosolijad kirjutavad kõik protokollile alla selle tõenduseks, et nad ülessäetud küsimuste otsustamiseks nõuavad erakorralise pääkoosoleku kokkukutsumist.

Volinikud annavad koosoleku protokollil ära kirja juhatuse esimehele või — tema puudumisel — asetäitjale üle allkirja vastu.

Kui juhatus ja revisjonikomisjon pääkoosolekut liikmete nõudmisele vaatamata kokku ei kutsu ja kui põhikirjas ning kodus korras ei ole see küsimus teisiti lahendatud, siis tuleb sundida juhatust pääkoosolekut kokku kutsuma kohtu kaudu, milleks tuleb esitada vastav palve kohalikele rahukohtunikule.

P ä e v a k o r d .

Pääkoosoleku päevakord säetagu kokku sellelt organilt, kes koosoleku kutsub kokku. Soovivad liikmed võtta mõne küsimuse oma algatusel järjekorralise koosoleku päevakorda, siis tuleb neil aegsasti enne koosoleku kutsete väljasaatmist esineda juhatusele kirjaliku soovivaldusega.

Pääkoosolek võib ainult nende küsimuste üle teha siduvaid otsusi, mis on märgitud liikmetele kättesaadetud päevakorras.

K o o s o l e k u a v a m i n e .

Pääkoosoleku ruumi pandagu välja umbes ½ tundi enne koosoleku algust leht või, kui ühingu on säetud sisse selleks etstarbeks kvoorumiraamat, siis viimane, kuhu kõik kokkutulijad liikmed kirjutavad oma nime.

Sellele lehele või raamatusse kirjutatakse:

..... ühingu korralisele (või erakorralisele) pääkoosolekule, mis oli kutsutud kokku kuu ... päeval 19. . aastal kell ruumides, kokkutulnud isikute nimestik. Lehele või raamatusse kirjutavad kõik kokkutulnud liikmed oma nimed jooksva numbri all. Koosoleku kokkukutsujad on kohustatud valvama selle järele, et nimestik sisaldaks tõepoolest ainult liikmete nimesid. Nimestiku järgi määratakse ära, kas pääkoosoleku pidamiseks on tulnud kokku tarviline arv liikmeid.

Koosoleku kokkukutsujad jälgigu koosolekule saabuvate liikmete arvu, ja kui kutsetel märgitud kellaaajaks on ilmunud põhikirjas nõutav arv (kvoorum), avatagu koosolek põhikirjas määratud isikult. Ei ole saabunud väljakuulutatud kellaaajaks tarvilisel arvul liikmeid, viivitatagu koosoleku algamisega, umbes ½ tunni võrra.

Ühingutes, kus pääkoosolek on otsustusvõimne kokkutulnud liikmete arvule vaatamata, tuleb pääkoosolek pidada ka selles korras.

Poole tunni möödumisel avatagu koosolek igal juhtumil. Koosoleku avaja teku koosolijatele teatavaks ühingu liikmete arv koosoleku päevaks ja koosolekule ilmunud liikmete arv. Ei ole põhikirjas ettenähtud arvul liikmeid tulnud kokku, siis teatagu avaja, et koosolekut ei ole võimalik pidada kokkutulnud vähese liikmete arvu tõttu, nimetagu isik, kes selle teadaande protokollib ning palugu nimetada protokollil kinnitajaid (vähemalt 3) ja lõpetagu koosolek.

Teiskordne koosolek kutsutagu kokku põhikirjas ettenähtud korras.

On aga tarviline arv liikmeid koosolekule ilmunud ning koosolek otsustusvõimeline, siis pangu koosoleku avaja ette valida koosoleku juhataja. Kui juhataja valitud, siis andku koosoleku avaja juhatamine temale üle.

(Järgneb.)

Oper ja kontserdid

Tallinna.

Mõninga vaheaaja järele anti „Estonias” jälle G. Puccini’ ooperit „Madame Butterfly”. Seegi kord oli lavastajaks A. Visman, kes oma ülesande nii paigutuste, liiklemise kui ilme allakriipsutamise suhtes on täitnud sobivalt. Ka dekoratsioonid ja kostüümid toetavad ilmet ning kalduvusi. Teos iseendast on hea. Selle sündmustik jääb lavaliselt kandvaks ja muusikaline arendamine sünnib meisterlikkusega. Idamaine ja euroopaline pool põimuvad sobivas liitumises. Kuigi autor paiguti on tarvitanud pisut raskeid värve, teeb ta seda sisellikumise kajastamise vajadusest üldise mõistetavuse seisukohalt. Päätegelase Cho-Cho-Sani osas esines O. Torokoff-Tiedeberg, astudes üles võimelisena ning väljapaistavana. Nende raskete nõudmiste täitmine lisas artistile juure ühe kaaluva tähendusega saavutuse. Sõjalaeva ohvitseri Linkertoni kuju tõlgitses M. Taras. Aja jooksul ta on jõudnud vastupidavamale laululise esinemiseni, kandvama ilmeni ja vabama liikumiseni. Siiski ta jääb veel nooreks jõuks, kes teeb samme katsetavalt ega küündi täismõduliste suutmiseni. Seepärast teda oleks soovivat rakendada ossa vaheldumisi teise vilunuma tegelasega. Kohasusega ja sobivalt esinesid H. Teder Susukina ning K. Viitol konsul Sharplessina; Goro osas A. Rinne rahuldand nõudmisi. Väiksemaid ülesandeid sooritasid vastavalt N. Suursööt, V. Veigart, T. Puks, J. Johanson, R. Raik, K. Pappel ja L. Sepa; lapseosa täideti toredasti. Koor ja orkester R. Kull’i juhatusel arendasid hääd kaastegevust. „Madame Butterflys” on korduvalt tehtud katset teise ja kolmanda vaatuse sidumisega; üks neist lõpeb õhtuga ja teine algab hommikust samas olukorras. Seisund on võrdlemisi meelitatav, kuid viib välja eksitustele. Pingutamiste kõrval siin sigineb ka stiililine vasturääkivus, mida ei pea lubatama. Selle võtte vältimine iseendast on sama kerge kui loomuline.

J. S. Mamontovi tuluõhtu puhul oli ooperialasse tungitud kontserdi korrast. Benefitsiandi üldisel juhtimisel toodi esile M. Glinka’ „Elu tsaari eest”, millel on kaaluv tähendus vastava vormi ja üldse rahvusliku liikumise rajamises venelaste juures saja aasta eest. Ooperikontsert puu-

dutas ainult vene-poolset osa solistide ja koori käsitluses; saateosa täideti klaveriga F. Nikolai sooritusel. Väiksearvuline segakoor (paarkümmend inimest) laulis oma osa J. Vasiljev’i juhatusel keskmise kordaminekuga; otseks ettevalmistamiseks oli tehtud tunduvat tööd. Solistidena astusid üles Th. Rei, V. Kask, K. Ots, N. Suursööt ja V. Garšnek; ansambli te kõrval kahel esimesel oli ulatuslikumalt täita üksikosi. Ettekannete läbiviimine arenes võrdlemisi soodsasti. Muuhulgas ühe tõusumomendi saavutas V. Kask aariaga. See kordaläinud katse ooperikontserdiga tohiks tuua teisigi sääraseid esinemisi.

V. Bierdiajev’i juhatusel tuli jälle ettekandele Jos. Haydn’i oratoorium „Loomine”, mis meie juures on leidnud käsitlemist ühe esimese teosena vastava vormi alalt. Kuigi siin satume aegumustele, siis ometi töö sisaldab neid väärtusi, millest õigustavad tema pakkumist nüüdki. Ülesehitus ja tunnete osa täidavad rohkeid nõudeid. Estonia Muusika Osakonna segakoor oli ettekandeks valmistatud hästi; ülesandot täideti kindlate võimistega nii kõlalise puhtuse kui varjundamise poolest. Solistina J. Aav-Loo esines säravalt; K. Viitol samuti avaldas end tusedate suutmiste juures. K. Ots polnud mitte täiesti terve, kuid antud olukorras ta saavutas siiski hinnatavaid tulemusi. Vokaalosalade täitjad ühes ooperiorkestriga V. Bierdiajev’i juhatusel moodustasid aparadi, mis püsis hääs tasakaalus ja näitas painduvat tõlgitsemist. Vaatamata mõningatele järskustele ning tugevajoonelisetele tungivustele ettekande üldmulje kujunes soodsaks.

Jaani Kiriku Oratooriumi-koor tõi G. Fr. Händel’i 250 a. sünnipäeva mälestamiseks esile tema „Simsoni”. See on autori üks silmapaistavamaid oratooriume, mis annab tunnustat tema loominguilisest tugevusest. Koori osad olid valmistatud ette kaunis kindlasti, mistõttu ka tema ülesastumine kujunes võrdlemisi kordaläimukuks. Koori suutmised oleksid lubanud veelgi enam varjundat käsitlemist. Solistid H. Betlem, K. Ots ja K. Viitol pakkusid hääd ettekannet, mis tõstis oratooriumi läbiviimise üldmõju; pr. A. Kivisild oli oma osas muidu suuteline,

kuid kaldus segavale tremoleerimisele. Orelisaadet pakkus kindlusega prof. A. Topman. Ettekandel oli kaastegev Riigi Ringhäälingu orkester. Juhataja kohal toimis U. Topman, dirigeerides oratooriumi keskmise eduga.

Mainida tuleks veel Tallinna Mees-telaulu Seltsi esinemist, kus autori juhatusel toodi kordamisena kuuldavale J. Tamverk'i oratoorium „Taavet ja Koljat”. Sedapuhku läbiviimine kujunes märksa kindlamaks ja ilmelisemaks ning teos pääsis mõjule võrdlemisi tugevamini. Solistidena olid tegevad endised jõud — K. Ots, K. Viitol ja B. Hansen; saatis Riigi Ringhäälingu orkester.

Viieenda sümfooniakontserdi juhatas V. Bierdiajev Varssavist. Programmis esikohal seisis Beethoven'i üheksas sümfoonia, mida sama dirigendi tõlgitsuses kuulsime juba läinud aastal; tegelased olid endised. Siiski tänavune ettekanne kujunes igapidi hoogsamaks ja küpsemaks. EMO koor oli ülesannetes ennastusaldavalt kindel, jättes mulje osasse süvenemisest. Ka solistid — M. Runge, N. Loona, A. Visman, K. Viitol — pakkusid väljatülist esinemist. Koos orkestriga üldine tasakaalgi avaldas enam väljapaistvat. Kontserdi teisel poolel küllaline juhatas eesti autorite töid — J. Aaviku „Kolm rahvaviisi”, H. Eller'i „Õo hüüded” ja esimene jagu A. Kapi f-moll sümfooniast. Mainitud teosed leidsid ilmekat ja painduvat käsitlemist. V. Bierdiajev oma külastuse puhul juhatas ka operit „Eugen Onegin”.

Kuueenda sümfooniakontserdi nimetuse all pakuti esinemine Bukaresti dirigendi Matei Socori juhatusel. Küllaline on algaja noor jõud, kes oma annetele vastavalt pole suutnud veel omandada kujunenud võimeid. Sellekohaselt võtsid ilme ka ettekanded: õnnestumistega vaheldusid vähema tähendusega saavutused. Esimeses jaos toodi kuuldavale J. S. Bach'i D-duur süit (nr. 3) ning R. Strauss'i sümfooniline poeem „Surm ja seletus”. Kontserdi lõpus seisis M. Jora' „Juudi marss” — teatavas astmes iseloomuline, kuid tunduvate liialdamistega kõlalises kisklikkuses. Teised teosed kuulsid kodumaa autoritele. A. Vedro' „Lüüriiline pala” mõjus vaidlematult oma ilmega ja arendamisega. H. Feischner'i värske klaverikontsert avaldas meeleolu ning iseloomu; paremana arenduses ta tundus lõpu poolele. E. Franz teose täitjana sooritas ülesande hästi. Ümbertöötatud kujul pakuti E. Kapi sümfoonilist poeemi „Tasuja”.

Neljandal rahvakontserdil esines dirigendina E. Tubin Tartust. Kui

meie temale võime anda hinnatava seisukoha heliloojana ning ka koorijuhina, siis orkestri juures ta ei saavuta vastavaid tulemusi. Tema iseloom tundub rohkem sissepoole pöörduva ega avalda ennast niisuguse nobedusega ja jõuga, kui seda nõuab orkestrikäsitus — pääleli rutulist läbitöötamist tingivas olukorra. Programmi esimesel poolel kõige mõjuvamalt toodi kuuldavale A. Kapi süm. prelüüd „Hauad”; õnnestumiselt järgnes J. Sibelius'e „Muinasjutt”, kuid sama autori avamäng „Karjala” ilmutas liialt valgumisi ja vastastikku katmisi. Teises jaos A. Glasunovi „Stenka Razin” oli ettekande mõjult parem M. Mussorgski' „Hovanššina” sissejuhatastest. B. Sechter'i süit „Turkmeenia” oli huvitav uudisena. E. Tubina ja E. Oja meeleoluliste soololauludega astus üles A. Niitof (bariton), saavutades edu kultuurse väljenduse kaudu.

Erper Roomsma' 15-aastase muusikalise tegevuse tähistamiseks korraldati kontsert raudteelaste ühingu „Kalju” segakooriga ja Tallinna-Harju prefektuuri meeskooriga juubilar juhatusel. Segakoori kava tuli päämises osas kordamisena, kusjuures väljatöötus osutus endisest ümarmaks. Esmakordselt avalisuse ees astus üles prefektuuri meeskoor, näidates ennast distsiplineeritud ja lauluvõimelise jõuna, kes mõningate täiendamiste järele omandab tasakaalulise kuju, tõustes suutmistes veelgi. Koorid astusid üles ka koos (A. Lätte „Laul rõõmule”). Solistidena esines rida tegelasi kordaminevalt — H. Schütz (viul), P. Pressnikov (orel ja saade), A. Uiga-Kuulberg (laul), O. Pressnikov (laul), E. Ehvert (saade); soleerisid ka kaks meeskoori liiget (O. Grossberger ja J. Piller).

ÜENÜ Tallinna Osakonna segakoor E. Aava juhatusel andis kontserdi Vabariigi aastapäeva õhtul. Esinemine jättis distsiplineeritud ja ettevalmistamise hoolt näitava mulje, kuigi mõne numbriga juures tuli ilmsiks ebaõnnestumisi — eriti intonatsioon. Kontserdi esimeses jaos toodi kuuldavale kuue eesti autori laule (E. Aav, T. Vettik, A. Karafin, V. Nerep, G. Ernesaks, E. Oja), millised moodustasidki kandvama osa koori ülesastumises. Teisel poolel lauldi rootsi kooritooteid, kusjuures avaldus sisukust ja meeleolu. Solistina olid kaastegevad A. Visman ja A. Rinne. Esimene nendest kandis ette A. Vedro', E. Võrgu ja skandinaavlaste töid, teine sooritas tooteid G. Ernesaksalt R. Kullilt ning T. Terkmann'ilt; mõlemad saavutasid edu. Klaveril saatsid T. Koch ja T. Terkmann.

Poola meeskoori „Harfa” küllaliskäik kujunes elavat vastukaja leidvaks ja

ühtlasi tähelepandavaks sündmuseks. Üle 50-meheline kooseis prof. Waclaw Lachmani juhatusel esines tasakaaluliselt, kõlavalt, painduvalt ja distsipliinikalt. Väga silmapaistev oli diinaamiliste varjundite andmine. Kui võtame arvesse reisitingimusi, siis võime ka arvata, et koor rahulises olukorras suudab veelgi enam. Kontserdi alguses lasti kõlada lipulaul, mille järgi „Harfa” ja Tallinna Meestelaulu Seltsi koorid vastamisi kandisid ette sõprusmaade hümne. Edasi asuti programmi täitmisele, mis koosnes paaristkümnest küllalt sisukast ja teiselt poolt matkaks kohastest teostest. Kandvusega ning tuju-ga laulis soolonumbreid koori saatel Varsavi operi artist A. Dobosz. Klaveriosa täitis soliidiselt prof. Kluczynski ja viiespillil ühes laulus oli kaastegev J. Borkovski. Külalisi tervitati vastuvõtja TMS'i ning teiste poolt; anti pärgi.

Vabariigi aastapäeva eel esinesid Aleksander Arderi lauluklassi õpilased, andes ulatusliku programmi eesti autorite tödest. Kui õhtu ühelt poolt väärib tähelepanu meie omamuusika käsitlemise seisukohalt kasvatuslikus töös, siis teisest küljest ka laulude ettekande täitmine jättis soodsa mulje. Kui esimeses jaos astusid üles õpilased nii algelisemast kui kaugemast astmest, siis teisel poolel kuulsime ainult edasijõudnumaid; see osa anti üle ka raadiokuulajatele.

Kahel klaveril esinesid jälle V. Vronski ja V. Babin, kes siin on endid pannud maksma tiisedate jõududena. Eeskava koosnes häast teoste valikust, millede seas tulid kordamisaena ainult R. Schumann'i „Andante ja variatsioonid” ning väiksemaid S. Rachmaninovi töid. Väga ilmekas ja üksikasjalises tõlgituses toodi kuuldavale veel F. Liszt'i, C. Debussy' S. Palmgren'i ja A. Arenski loomingut. Kunstnikupaari võimised, mis ühtlasi näitavad järjekindlat tõusu, rajanevad õige tugevatel alustel; seepärast siis ka püsib ettekanne stabiilselt kõrgel tasemel — väljaspool igasuguseid kõikumisi.

Noor cellokunstnik Karl Lamp andis eseseisva kontserdi „Estonias”, kuna ta möödunud aastal esimese katsena astus üles konservatooriumi saalis. Tulemuste suhtes võime jääda rahuldust tundvale seisukohale, sest kontsertant on oma asja võtnud tõsiselt ning teinud hoolsat ettevalmistust. Seniste püüdmiste järgi otsustades noorel kunstnikul ei puudu soodsad väljavaated suuremale edule tulevikus. Sissejuhatava P. Sammartini' sonaadi järele K. Lamp kandis ette A. Dvorak'i kontserdi, milline osutuski õhtu nõudlikumaks numbriks. Järgnesid M. Bruch'i, Couperin-Cascado', L. Juhi, E. Kapi (hu-

vitav prelüüd ja humoresk), A. Glasunovi ja D. Popperi' helitöid. Saatja osa täitis sobivalt A. Redlich.

Külalisena astus esmakordselt üles noor soome viiulikonstnik Kerttu Vanne. Praegu ta seisab veel karjääri alguse juures; sisuline ja tehniline külg nõuavad edasist kujundamist. Esinejal ei puudu teataval määral sõrmede väledust, intonatsiooni puhtust ja kandvat tooni. Parem käsi võimetes jääb taha vasakust. Peab lootma, et temast areneb võimeline esineja. Parimaks saavutuseks kavas oli Chausson'i poeem; õhtu jooksul pakuti Vivaldi', Sibelius'e, Järnefelt'i, Kreisler'i, Brahms'i ja kontsertandi enda töid, neist mitmeid ka ligikaudse kordaminekuga. Klaveril saatis A. Joutsena.

Soolokontserdiga esines veel M. Lang, kuid kontsertide kokkusattumise tõttu polnud võimalust viibida noore tähelepanu äratava lauljanna ülesastumise õhtul.

Ed. Visnapuu.

Sopran Elfride Zion-Hilden

esines (D. Stackelberg'i ja E. Braueri saatel) Tallinna Tütarlaste Kommerts-gümnaasiumi saalis 2. veebruaril oma kontserdiga. Lauljanna, prof. N. Sternberg'i lauluklassi lõpetaja, on juba varemalt esinenud kontsertides ja operetides. Sellekordse kontserdi eeskava, sisaldades Saare, Rossini', Aaviku, Schubert'i, Grečaninovi' Donizetti' Lemba', Puccini', Chopin'i, D'Albert'i ja Gounod' töid, pakkus oma pisut kirjus mitmekesisuses hää ülevaate lauljanna võimeist. Proua Zion-Hilden osutus päämiselt kergema žaanri valitsejaks, kuna Rossini' ja Donizetti' koloratuuridele ta häälon küll mahu ja ulatuse poolest vastav, aga kaalu resp. jõu suhtes liig massiivne. Väsimatul tööil võib lauljanna veel palju hää saavutada, kui ta suudab lavalaulust külgeharjunud kalduvusest forsseerimisse vabaneda ja oma ettekandeviisi süvendada ning viimistleda, sest materjal on tal hää, õppimisel omandatud alused tugevad, lauluinstinkt terve. *Hi. S.*

Tartu. Eelmise ülevaate lõpetasin 13. jaanuaril „Vanemuises” toimunud A. Lätte 75. sünnipäeva kontsert-aktuse kirjeldamisega. Jatkates üldiselt vaikse jaanuarikuu loetelu, tahaksin nimetada järgnevalt Tartu kirikukoore kontserti, mis toimus esmaspäeval, 14. jaanuaril (Tartu vabastamise aastapäeval ja kannatajate mälestuspäeval) Jaani kirikus „Tapakeldri” korrashoiu hääks. Esinesid peaaegu kõik Tartu kirikukoorid, kes pakkusid eesti-, vene- ja saksakeelseid

vaimulikke laule, ilmutades seejuures õige ebaühtlast koorilaulu kunstilist taset. Üldiselt jättis see vaimulik kontsert hoolimata kirevusest (mis loomulikki kooride „paraadesinemisel“) siiski üsna rahuldava mulje. Kuulajaid oli rohkesti.

Pühapäeval, 20. jaanuaril esinesid Ülikooli kirikus naisorganist Helene Lambert ja lauljanna Helmi Oert-Salun kontserdiga, mille kuulamiseks puudus allakirjutanul võimalus.

Õige sümpaatselt esines Ülikooli Aulas pühapäeval, 27. jaanuaril Tartu Kõrgema Muusikakooli viiuliopetaja Evald Turgan, kes avaldas end nii tehniliselt kui ka tõlgitsuslikult areneva kunstnikuna. Tüseda kava (milles Bach'i, Caikovski', Ravel'i, Kreisler'i j. t. helindeid) esitamine õnnestus andekal viulidajal üldiselt väga hästi. Elav aplaus. Rohkesti lilli. Öhtu osavaks kaaslaseks akkomponeerijana oli esineja kolleeg O. Roots. Kuulajaid harukordselt perekalt.

Veebruarikuu on tavaliselt sesooni tõusujaks. Nii nüüdki.

Pühapäeval, 3. veebruaril oli Tartu Peetri koguduse I pihtkonna meeskoori lipu pühitsemine oma kirikus, mispuhul koor laulis rea vaimulikke laule hr. L. Wirkhaus'i juhatusel.

Tartu Kunsti ja Kirjanduse Klubi pühapäeval, 10. veebruaril Draamateatris korraldatud eesti nüüdislühirika öhtu muusikalises osas esinesid hää eduga viiulikunstnik E. Turgan (mängides E. Kap'i „Nokturni“ ja H. Eller'i „Tantsu“) ning klaverikunstnik O. Roots (esitades H. Eller'i „Kellad“ ja „Eesti tantsu“).

Pühapäeval, 17. veebruaril oli Tartu Peetri kirikus Hans Kanni mälestussamba hääks kontsert-jumalateenistus vastava komitee korraldusel. Kontserdosas esinesid: Vanemuise Muusika Osakonna segakoor Ed. Tubina juhatusel, Salme Kanni naiskoor Salme Kanni juhatusel, Helmi Kann (sopr.) ja R. Undrits (tenor). Oreliisaated sooritas L. Wirkhaus.

Meeldivaks vahelduseks oli Varssavi Lauluselts „Harfa“ meeskoori kontsert teisipäeval, 19. veebr. „Vanemuises“. Koor esines kiilutud saali ees suure eduga, pakkudes vilunud koorijuhi prof. W. Lachmani juhatusel huviküllase kvintessentsi poola vastavast heiloomingust. Solistina oli kaastegev Varssavi ooperi tenor A. Dobosz. Kontserdil oli võimalus kuulata uudisena ka poola rahvuslikku pilli fujarkat, mida mängis J. Borkovski. Klaveril saatis S. Kluczynski. Kõrgekultuurilist koori tervitasid kontserdil Tartu Mees-

lauu Selts ja Akadeemiline Meeskoor, kes andsid külalislauluajale ühtlaselt loorberipärjad. Samuti tervitasid Tartu Üliõpilasseltsi segakoor ja Eesti-Poola Selts, kes töid poola lauluvendadele lilli. Tartu Saksa Meeslaulu Selts andis „Harfa“ mälestuseks oma koorimärgi.

Kolmapäeval, 20. veebruaril esinesid „Vanemuises“ oma eelmisest (1933. a.) kontsertmatkast Tartule tuttavad klaverikunstnikud Vitya Vronski ja Viktor Babin kahel klaveril, pakkudes haruldaselt hääd koosmängu. Andekate musitseerijate kunstiküpsust ettekannet jälgis arvukas kuulajaskond.

Sama päeva öhtul (algusega pooltundi hiljem) oli Ülikooli Aulas Tartu Üliõpilaskoori kontsert Enn Võrgu juhatusel. Solistina esines öhtul Rudolf Jõks, keda saatis klaveril V. Tiltling. Koor külastas sama kavaga 24. veebr. Riia.

Reedel, 22. veebr. esines „Vanemuises“ soome naisviiulikunstnik Kerttu Vanne, keda klaveril saatis Astrid Joutseno. Esinejad jätsid sümpaatselt mulje. R. Heliste.

Rakvere. 1935. aasta muusikaliste ettekannete rea Rakvere avas 19. jaanuaril kohalise Rahvahariduse Seltsi segakoor oma kontsert-balliga Rahvamaja saalis.

Öhtu kujunes koorilikkmete ja külaliste lõbusaks koosviibimiseks, mille kestel koor viimasele omase hoo ja elavusega kandis ette varemast esinemisist tuttavaid laule, missugused kuulajate poolt leidsid elavat hääkskiitu. Kontsertballil viibis külalisena ka helilooja-koorijuht T. Vettik.

Järgmisena toimus 3. veebruaril Rakvere ev.-luteriusu kirikus Rakvere ja Tapa ap.-õigeusu kirikute ühendatud laulukoorilt vaimulik kontsert solistide kaastegevusel. Ettekannetest tundus, et koorijuht oli kahe koori hääite ühtlustamise ning kokkusulatamise mõttes teinud tänuväärt tööd.

Vene kirikukooredele omase kõlalise varjundamisega kanti I. Stepanov'i vilunud juhatusel ette rida laule vene kirikumuusika autoreilt — Arhangel'ski'lt, Bortnjansk'i't, Dektjarev'i't j. t. Solistidena esinesid hra J. Välbe Narvast, tenor Põlluaas Tallinnast ja pr. Kristoffel. Meeldivaima mulje nendest jättis hra Välbe, kes tüsedal baritonihäälel, stiilse ning väljapeetud ettekandmiseviisiga laulis Franck'i „Oh Kristus“ ja Händeli „Püha“. Godard'i „Hällilaulu“ ettekande tenor Põlluaas sooritas rahuldavalt, kuid

Kahn'i „Ave Marias“ sünnitasid lauljale raskusi kõrged noodid, mistõttu viimane pala jättis ebamäärase ning kahvatu mulje. Pääle nimetatute esines kontserdil pr. Kristoffel Tosti „Ave Mariaga“ ning Stradella' „Kirikuaariaga“. Viimase laulu ettekandmisel oleks tahtnud saajalt-organiselt kuulda laulja häälele sobivamat registrite valikut, kuna viimased solisti liürilisele häälele tundusid liig tumedatena ja madalatena. Üldiselt jättis kontsert meeldiva mulje ning osavõtt oli võrdlemisi elav.

Laupäeval, 16. veebruaril oli samas Rakvere kirikus kirikumuusika õhtu, kus esinesid — oreil organist hra Heinmets, viiulil kohalik muusikaõpetaja hra Pakk ning lauludega teisi kohalisi jõude. Rah-

vast oli rohkesti ning ettekanded näisid kuulajaid rahuldavat. —n.

Voltveti. — 26. jaan. s. a. korraldas Voltveti metsakooli muusikaring helilooja Al. Lätte helitööde õhtu ühenduses tema hiljutise 75 a. sünnipäevaga. Õhtu avas muusikaringi esimees õpet. K. Sikk; muusikaringi 24-liikm. meeskoor õpet. K. Siku juhatusel esitas 3 A. Lätte laulu; õpil. P. Hermet kõneles helilooja elust ja loomingust. Kõne järele esitas meeskoor veel kolm A. Lätte laulu, ning õhtu lõppes koosolijate ühise sooviga, et auväärst heliloojal veel palju kauneid päevi jatkuks meie, noorte lauluharrastajate rõõmuks. Kiiduavaldused rohkelt kuulajaskonnalt viimistletud ettekannete puhul.

Mitmesugust

Uute laulude võistlus sügisel.

XI üldlaulupeo ja maakondlike laulu- pidude kavadesse uute laulude saamiseks on seni toimunud kaks võistlust. Kolmas võistlus samaks otstarbeks oli nähtud ette eeloleval kevadel. Nüüd Lauljate Liidu juhatus on otsustanud selle võistluse lükata edasi sügiseks, määrates laulude sisseandmise tähtpäevaks 1. oktoobri, et anda võimalust heliloojail laulude loomiseks suvel. Eelmisel võistlusel auhinnatud laulud, M. Saare „Lõppeks“ ja E. Aava „Hommikul“ ilmuvad lähemal ajal trükist üksikutel lehtedel sarjas „Laulupeo laule“.

Uute marsside võistlus.

Lauljate Liidu ja Kaitseliidu ühise uute marsside võistluse tähtpäev möödus 15. veebruaril. Seks ajaks oli saadetud võistlusele 39 marssi, neist isegi kaks välismaalt — üks Cehhoslovakkiaist ja teine Bulgaariast. Et teade meie marsside võistlusest on ulatunud isegi Balkani-maile, selles arvatavasti on teeneid energilisel ja muusikasõbralisel Cehhoslovakkia Tallinna saatkonnal. Lauljate Liidu Puhkpillimuusika Sektsioon koos Kaitseliidu Päästaabi esindajatega vaatas esitatud marsid läbi nende võistlusele vastavuse suhtes ning eraldas viis marssi, millised olid esitatud sedavõrd puudulikult või võistluse tingimusile vastukäivalt, et nende kaasavõistlemine osutub võimatuks. Pääle selle leidus hulgaliselt võistluse tingimusile vastukäivusi teistegi marsside juures; kuna aga need puudu-

sed ei takista marsside väärtuse üle selgusele jõudmist ega reeda autorite nimed, siis otsustati neile marssidele võistlemises takistusi mitte teha. Nii hulgal marssidel puudus varjunimi, mõnedel isegi marsi nimi, smuti ei olnud leidunud mitmel autoril aega klaverisääde väljakirjutamiseks, teised aga olid jätnud hääledki välja kirjutamata, esitades ainult partituuri. Neist hulgalisest puudusest võib järeldada, et marsside võistlusest võtab osa selliseid autoreid, kellel ei ole kogemusi meie varemast muusikalisest võistlusist. Tähtedega „KL“ tähistatud marsse oli esitatud 13. Kuigi mitme marsi päälkirjast võib järeldada, et need pretendeerivad ka Kaitseliidu eriauhinnale, ei ole neile siiski märgitud tähti „KL“, — nii ka see nõue, et ainult mainitult märgitud marsid võistlevad Kaitseliidu auhinnale, on arvatavasti paljude poolt jäetud kahe silma vahele.

Võistluse žürii on koostatud järgmiselt: Lauljate Liidu poolt prof. J. Aavik, R. Kull ja J. Vaks, kandidaadiks V. Jakobson, Kaitseliidu poolt: kapt. O. Kalikorn, G. Reeder ja F. Tammar. Arvatavasti kõik võistlusele esitatud marsid tulevad lähimängimisele orkestrite poolt, mis peaks tagama täiel määral kõigi nende puuduste ja vouruste üle selgusele jõudmise.

K. Türipu-nimeline laulude auhindamine.

Igal aastal parimat koorilaulu premeeriv K. Türipu-nimeline auhindakapital

on asunud 1934. a. koorilaululoomingu hindamiseks. Nimetatud aastast kuulub läbi vaatamiseks 50 laulu, neist enamus juba trükitud, väike osa esitatud läbi vaatamiseks käsikirjades. Võistluse žüriisse kuuluvad: prof. J. Aavik, prof. A. Kapp, A. Vedro, E. Ruber ja J. Rein-talu.

Lauljate Liidu juhatus lubas võtta osa Tartumaa laulupeost koore teistest maakondadest.

Eelolevale Tartumaa laulupeole on registreeritud rohkesti koore üle maa. Liidu põhikiri näeb ette, et maakondlikest laulupidudest võib võtta osa koore teistest maakondadest L. Liidu juhatus nõusolekul. Selle nõudega tahetakse hoida maakondlike laulupidude liigselt laiaks paisumist, kuna sel juhul, kui üksikuid koore registreeritakse liiga laialdaselt, muutub raskeks ja kulukaks eelproovide korraldamine, ning üldjuhul või instrktorid on sunnitud võtma ette üksikute kooride pärast pikki instrueerimisreise, mis aitab suurendada laulupidude puudujääki.

Tartumaa laulupeole registreeritud kooridest lubas L. Liidu juhatus võtta osa teistest maakondadest neid, millised on L. Liidu liikmed. Mitteliikmeile kooridele L. Liidu juhatus otsustas anda liikmeksastumiseks aega 1. aprillini. Kui seks ajaks ei ole astunud liikmeks, siis neil ei lubata võtta osa Tartumaa laulupeost.

Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapitali uus koosseis.

Kultuurkapitali ümberkorraldamisega toimus kõigi sihtkapitalide isikliku koosseisu ümbervalimine. Helikunsti Sihtkapitali esinduskogusse kuuluvad nüüd: Akadeemilise Helikunsti Seltsi poolt — prof. A. Kapp, prof. A. Lemba, R. Päts ja A. Vedro, Lauljate Liidu poolt: M. Ruubel, E. Ruber, A. Loorits ja K. Jürgenson, Tallinna Konservatooriumi poolt — J. Vaks, Tartu Kõrgema Muusikakooli poolt dir. Laksberg, Töölismuusika Ühingu poolt A. Rei.

Esinduskogu juhatusse on valitud: esimeheks E. Ruber, abiesimeheks A. Vedro, sekretäriks M. Ruubel. Sihtkapitali valit-susse on määratud Vabariigi Valitsuse poolt — esimeheks prof. J. Aavik, liikmeiks prof. T. Lemba ja R. Kull, esinduskogu poolt valitud — E. Ruber ja R. Päts.

Kultuurtegelaste pensionikassa loodud.

Hiljuti pandi maksma riigivanema dekreediga kultuurtegelaste pensionikassa

põhikiri. Selle järele hakatakse maksma pensionikassast pensioni liikmeile nende töövõimetuse ja vanaduse korral, samuti nende surma korral perekondadele. Kassa tulud moodustatakse kultuurkapitali tuludest 10% eelarvest, kassa liikmemaksudest ja muudest sissetulekust. Pensioni makstakse ainult kassa liikmeile. Liikmed peavad maksma kassasse 3% oma kutsealalisest palgast ja muu kutsealalise tegevuse tuludest, või eelmise aasta tulumaksu-alusest sissetulekust vähemalt 13 krooni aastas. Pensionikassast makstakse pensioni kultuurtegelastele järgmistel tingimustel: kui nad vähemalt on 25 aastat töötanud kultuurialal, kui nad vähemalt 55 aastat vanad, kui nad vähemalt 5 aastat on olnud pensionikassa liikmeks, või kui nad enne pensionikassa asutamist said pensioni kultuurkapitalist. Pensionisaajad jagatakse kuude liiki ning vastavalt sellele ulatub pensionisumma Kr. 120 kuni Kr. 25 kuus.

Pensionikassa põhikirja maksmahakkamisega vabanevad kultuurkapitalide eelarved pensionimaksmise kuludest, millised summad seni pea kõigis sihtkapitalide eelarveis olid domineerivamad muudest kuludest, vaatamata sellele, et kultuurkapital oli loodud aktiivse kultuuri-tegevuse toetamiseks.

Tallinna Konservatoorium riigistati.

Neil päevil astus jõusse riigivanema dekreet, mille järele Tallinna Konservatoorium muutub riiklikuks, arvates 1. augustist s. a. Konservatooriumi uuest sisekorraldusest tõime üldjoontes teateid meie eelmises numbris.

Muusikamuuseumi 6-maks ringreisuks.

Muusikamuuseumil on puht-muuseumilise tegevuse kõrval kujunenud traditsiooniks korraldada igal aastal paar pikemat ringreis. Nii on ta toiminud järjekindlasti alates 1932-st aastast.

Kuna ringreisude eeskavades seni on pakutud päämiselt vana rahvamuusikat — meie tüüpilist rahvalaulu ja pillimuusikat — algupärasel kujul, vanade rahvalaulukute ja pulmapillimeeste otsesel esinemisel siis on see ilus algatus ja vajaline ettevõtte oma erakordsuse tõttu kõikjal äratanud ka erilist ja laialdast tähelepanu ja kuulajaskonna sooja suhtumise tõttu läinud korda hääde tagajärgedega.

Käesoleva, 6-da ringreis eeskava kohta aga olgu eriti juhitud tähelepanu, sest siin on vanadele tegelastele tahetud anda laialdasem endaväljenduse võimalus sellega, et kavassee on võetud pääle puht-

muusikaliste ettekannete ka meie rahva unustusse jäänud kombe- ja mänguvara. Nii kantakse ette elavad lavapildid tahmunud talutoa seinte vahel; jõul, näär ja pulm, kus tegelased ümbrust unustades mängivad, naljatavad, tantsivad ja laulavad, nagu see meie taludes maal kõikjal sündis mitte kauges minevikus.

Põhimõtteliselt käsitatakse sääraseid kombeid, nalju, tantse ja muud, mida vanad tegelased kas ise oskavad, või mida käesoleval ajal veel külast leidub.

Ei puudu laval ka loomulikud jõuluheinad, nääriõled, jõuluorik, nääripoiss, näärinäkid — kurg, sokk, hobune; pulmasärk, saunavihad ja muud sellesarnast, mis aitavad kaasa hingestunud vana ettekande läbivimisele.

Tegelased on: ülekeeva temperamendiga laulik ja kõrvatsenaine, pulmatohter Jäätma Mari (Sutt) Pärnumaalt, eeskavas perenaise osas; euroopalise kuulusega improviseerija Anne Vabarn Petersimaalt; torupillimees, tõsine saarlane, Torupilli Jaan (Piht) — eeskavas peremehe osas; harukordne karjapasuna puhuja, — käsitab ka luike, rooja vilespilli, — elukutseline küllakarjane Karja Peeter (Pugačev), ingerlane Virumaalt — laval sulase osas, — väle kui nõel; pulmapillimehed — Männi Mart (Jantson) ja Uueda Jüri (Saal) Pärnumaalt pakuvad haruldast kahe viiuli koosmängu.

Seni on ettekanded suutnud kõikjal saalitäied kuulajaid panna rõkkama. Sama loodetakse saavutada ka eelseisval ringreisul.

Ei väsi vanad esinemast, kui noored ei nõrke neid kuulamast.

„Raudami“ segakoor sai üldmütsi.

Tallinnas asuva Raudteelaste Kultuur-Haridusühingu „Raudami“ segakoor sai endale üldmütsi. Üldmütsi põhi on valgest sametist, piiratud kuld-kollase siidinoõri-ga. Põhja keskel on siiditikandis lalukoori märk. Mütsi ülemine äär on samuti valgest sametist, mahalangev, mütsi rummust eraldatud kuld-kollase siidipaelaga. Mütsi rumm koosneb laiemast sinisest kalevi-ribast ja alumine osa kitsamast mustast kalevi-ribast. Mütsi nokk on mustast lakknahast. Mütsi ees kantakse koorimärki.

Uuendusettepanekuid kirikumuusika alal.

Tartus, 24. jaan. s. a. peetud usuteadlaste konverentsil pidas Tartu Ülikooli muusikaõpetaja E. Vörk referaadi meie kirikumuusika praegusest olukorrast, mär-

kides neid puudusi, mis selles esineb ja tehes ettepanekuid nende kõrvaldamiseks. Referaadis toodud mõtteavaldusist toome kokkuvõtte ühes lähemas numbris, olgu siinkohal aga märgitud need resolutsioonid, millised konverents võttis vastu meie kirikumuusika korraldamiseks referendi ettepanekul:

Usuteadlaste konverents peab soovitavaiks:

1) et Tartu ülikooli usuteaduskonna õp-pekavas oleks nähtud ette üliõpilastele võimalus end harida kirikumuusikas niihästi stiili kui ka häälesäade seisukohalt järjekindla ja püsiva õppekorralduse kaudu;

2) et konsistoorium võimaluse leiaks õpetajaameti kandidaatidele enne kutseeksamit korraldada vähemalt üks semester seminarikujulist praktikumi, kus kavas oleks kirikuõpetuse tegelik tööraken-dus (liturgiline laul, häälesäade, diktsioon jne.);

3) et konsistoorium korraldaks igal aastal lühiajalisi kirikumuusika kursusi praegustele õpetajatele;

4) et konsistoorium astuks kontakti haridus-sotsiaalministeeriumiga, et usuõpetajate-pedagoogide ettevalmistamisel ja tegelike ülesannete kontrollimisel toim-taks küllaldase teadlikkusega eriti muusi-kalises osas;

5) et konsistooriumi juures asuva kiriku-muusika sekretäriaadi ülesannete hulka kuuluks terve eesti kirikumuusika juhti-mine.

Uus algupärane oratoorium.

Udu Topman, Tallinna Jaani Oratooriumi koori juht, lõpetas hiljuti uue oratooriumi „Kolgatala“. Nagu nimestki nähtub, käsitab oratoorium Jeesuse kannatamise ja surma lugu. Oratooriumi teksti on U. Topman ise koostanud evangeeliu-mide järgi. Teose sissejuhatuseks laulab koor prohvet Jesaia sõnadele: „Tema on tõusnud kui võsuke“. Oratooriumi sündmustiku osa algab Jeesuse kannatamisega Ketsemani aias, siis järgneb stseen ülempreestri Kaiva juures, edasi kohtumõistmine Pilatuse juures ja Jeesuse teotamine. Nurjatute koor nõuab Jeesuse ristilöömist ja roimari Barrabase vabastamist, lubades tema vere võtta enda ja oma laste pääle. Edasi kulmineerib muusika Jeesuse ristilöömi-sega Kolgatal, järgneb tema surm, ning orkester lõpetab tegevustiku piiblist võetud mottol: „Ja maa värises ja kaljud lõhenesid“. Oratooriumi lõpetab koor koraaliga: „Nüüd hingad sa siin rahuga“.

Noorele autorile on sisendanud selle oratooriumi loomise mõtte puht-prakti-

line tarvidus: meil on vähe algupäras-
 muusikat, mis sobiks ettekandeks Suurel
 Reedel, sellel kirikumuusika traditsiooni-
 lisel päeval. Nii tulebki uus oratoorium
 esiettekandele eeloleval Suurel Reedel
 Jaani kirikus Jaani Oratooriumikoori et-
 tekandes autori juhatusel. Soliste esi-
 neb kaks: Jeesusena tenor K. Ots ja
 evangelistina, kirjeldavate osade esitaja-
 na sopran H. Betlem. Saadab Riigi
 Ringhäälingu orkester ja oreil prof.
 A. Topman.

Tartumaa 3. laulupeo koorijuhtide instrueerimiskoosolek.

Pühapäeval, 3. veebr. oli Tartu Tütar-
 laste Gümnaasiumi saalis Tartumaa 3. lau-
 lupeost osavõtivate kooride juhatajate
 instrueerimiskoosolek, mille korraldas E.
 Lauljate Liidu Tartumaa Osakond.

Koosolekule oli ilmunud ligi sada koori-
 juhti, kelledele laulupeo üldjuhid J. Simm,
 R. Ritsing ja Ed. Tubin andsid sel-
 letusi laulude kätteõpetamise, väljatöötä-
 mise ja ettekandmise kohta. Instrueeri-
 mist täiendasid Tartu Meeslaulu Seltsi,
 Vanemuise Muusika Osakonna ja ÜENÜ
 Tartu Osakonna laulukooride ettekanded.

Puhkpillikooride juhte instrueeris üld-
 juht A. Wirkhaus ja laulupeo kavas
 esinevate tööde autorid. Puhkpillikooride
 palu demonstreeris 2. diviisi orkester (ju-
 hataja J. Niksmaa).

„Estonia“ dirigent V. Nerep sõidab Itaaliasse.

Eeloleval kevadel toimub Itaalias Fi-
 renzes suurejooneline muusikapidustus,
 kus esitatakse rohkesti klassikalist kui
 ka moodsat Euroopa helikunsti — oope-
 reid, sümfooniaid jne. Neile pidustusele
 kavatses minna Eestist „Estonia“ muusi-
 kajuh V. Nerep. Teel sinna ja ka ta-
 gasi tülles kavatses V. Nerep peatuda
 ka mujal Euroopa muusikalistes keskus-
 tes, nii Viinis, Budapestis, Berliinis, Pa-
 riisis jne., et tutvuda muusikaliste uudis-
 tega ja täiendada end dirigeerimises
 tunnustatud muusikasuuruste juures.
 Härra Nerep on lubanud lahkesti kirju-
 tada meie lehe tarvis oma matkamuljeid
 ja tähelepanekuid.

Tartu Kunsti Klubi pidas pääkoosolekut.

Pühapäeval, 17. veebruaril pidas Tartu
 Kunsti ja Kirjanduse Klubi oma pääkoo-
 solekut, mida juhatas A. Peel ja proto-
 kollisid R. Ritsing ning V. Saks. Klubi
 aruannetest selgus, et möödunud aastal
 on tegutsetud õige edukalt. Tegevuskava

kohaselt süvendatakse senist tegevust
 veelgi. Elarve kinnitati tasakaalus
 kr. 2810. Klubi senistest summadest ot-
 sustati eraldada 500 kr. põhikapitaliks,
 kuna ülejäänud түsedam osa otsustati kul-
 lutada päämiselt klubiruumide sisusta-
 miseks (mööbliga ja kunstiteostega).
 Uude juhatusse valiti E. Türk, J. Püt-
 sepp, J. Kitsberg ja R. Jõks. Juhatus
 asemikeks said: R. Ritsing, A. Sunne,
 P. Vallak, N. Espe ja K. Teder. Pääle
 selle valiti veel uus revisjoni komisjon
 ja uus repertuaaritoimkond.

Pärnu saab kaitseväge orkestri.

Varemäl ajal oli kaitseväge puhkpilli-
 orkestrid suurimaiks puhkpillimuusika
 arendajaiks. Meil leidub praegugi veel
 rohkesti häid pillimehi, kes oma kooli
 on saanud vene-ajal polguorkestritest või
 siis Eesti Vabariigi alguaastail garniso-
 nide orkestrites. Kui meile saabusid
 suured kriisajad, siis kaotati enamusi
 garnisoni orkestreist, jäeti ainult mõni
 üksik. Kaitseväge oli sunnitud leppima
 eraorkestrite või Kaitseliidu orkestrite
 lahke kaasabiga väljaastumistel ja pa-
 raadidel. Nagu nüüd kuuldu, on jälle
 liikvel garnisonidesse kaitsevägele oma
 orkestreid soetamise küsimus. Nii on loo-
 misel kaitseväge orkester Pärnusse, kus
 see moodustatakse ajateenijaist pillimees-
 test. Orkestrit juhutama on kutsutud
 Pioneerpataljoni senine orkestrijuh ja
 Riigi Ringhäälingu flöötist A. Sepp.

Eesti viiulikunstnikud lähevad Varsavisse võistlema.

Helilooja ja viiulikunstniku Viniavski
 100-a. sünnipäeva mälestuseks peetakse
 Varsavis 1. märtsil rahvusvahelised vii-
 likunstnike võistlused. Neile võistlusile
 sõidab Tallinnast Hubert Anton ja Villem
 Ounapuu. Nende sõidu toetamiseks on
 määratud Kultuurkapitali valitsuse osast
 Kr. 300.—.

Lauljate Liidu nimestikust kustutati ühinguid.

Lauljate Liidu juhatus otsustas kustu-
 tada Liidu liikmete nimestikust 27 ühin-
 gut, millised on jätnud mitme viimase
 aasta jooksul liikmemaksu tasumata.
 Kui need ühingud tahavad astuda uuesti
 liikmeks, siis neil L. Liidu põhikirja ko-
 haselt tuleb tasuda tagant järele ühe
 aasta liikmemaks.

Marcella Sembrich,

kuulus koloratuursopran, on New Yorgis
 surnud 76-aastaselt.

Uue sümfoonilise orkestriteose

„Poème Héroïque“ (Kangelaslaul) ja kontserdi saksfooniline keelpillide saatega on loonud K. Glasunov.

Valitsuse dekreedid põhjal

kasseeritakse Prantsusmaal kõikide välismaa kontsertantide tegelikust tulust (s. o. brutto-tulu miinus teised maksud) veel 20% välismaalaste erimaksu.

Bernhard Sekles,

helilooja-dirigent, M. ä. Frankfurdi muusika-akadeemia direktor suri hiljuti 62-aastasena. Tema tuntumaid õpilasi on Paul Hindemith.

Johan Sebastian Bach'i

elu kujutavat — lehtede teatel — ühel suuremal filmiette võttel praegu valmiv saksa helifilm.

Ka Mozart-helifilm

tuleb. Seda kavatakse hakata vääntama üks Londoni teatrigeelane.

Hans Pfitzner,

saksa helilooja (s. 5. V 1869 Moskvas saksa vanemaist) sai sel aastal 10000 Rm. suuruse Goethe-auhinna.

F. F. Chopin'i sünnipäevast

möödus 22. veebruaril 125 aastat. Ta oli oma-aja silmapaistvamaid pianiste ja avaldas ennast tugeva talendina loomingulisel alal, mõjutades nii mitmeti kaasageid suurusi. Tänapäevani püsivad Chopin'i helitööd erksatena, värviküllastena ja värsketena kontsertide repertuaaris, omades esikohalist tähendust ning suurt poolehoidu. Chopin on loonud kokku 74 oopust, kusjuures eelistatud seisukohta leiavad klaveriteosed. F. F. Chopin suri 17. okt. 1849 a. Pariisis.

Gounod' „Faust“

kanti ette uuel aastal Pariisi ooperis 2000-dat korda. Etendusel oli saal müüdnud välja (tulu ühelt õhtult 70.000 franki). Juubeliteadust korraldajad — jällegi täie saali ees. Etendused märgiti numbritega 2000A ja 2000B — (osavõtte snobide pügamiseks!). Ühtlasi korraldas Lamoureux-orkester Eugène Bigot' juhatusel kaks kontserti teostest „Fausti“ aineil. Kavades: Gounod' „Fausti“ avamäng, väljavõtteid Schumann'i „Faustist“ ja Berlioz'i „Fausti Needmisest“, Rabaud' „Õine rongikäik“ (episoodil Le-

nau' „Faustist“), Wagner'i „Faust-üvertiir“, Liszt'i sümfoonia „Faust“.

Lõpuks ning tipuks tuli ühes vanemas teatris etendusele veel Hervé lõbus ooper-tant „Väike Faust“, mis oma-ajal on kirjutatud Gounod' teose parodeerimiseks.

Franz Sabo,

kaasaegne Nõuk.-Vene helilooja, on kirjutanud süüdi orkestrile ja lauljale kolmes osas, pealkirjadega: „Traktor“, „Hommik“ ja ... „Lehma laul“.

Uus Mussorgski' biograafia

on ilmunud möödunud aastal „Press-Bureau“ kirjastusel Moskvas. Teos sisaldab rea uusi, seniseid ümberlõkkavaid, andmeid suure venelase elust, eriti mitmesugust arhiivimaterjali. Autoreiks on P. ja V. Svetlov.

Rimski-Korssakovi loomingutööst

kirjutab „Sovjetskaja Muzõka“ m. a. oktoobri numbris helilooja poeg Andrei R.-K.: Ta isa suhtunud oma teostesse suurima enesekriitikaga — ooperid „Pihkvatar“ ja „Sadko“ töötati ümber kaks korda, sümfoonia „Antar“ kolm korda, paljud teised teosed teist korda. Need revisjonid teostati sama nõudlikus vaimus ja halastamatuses, kui R.-K.'i poolt teostatud Dargomõzski' „Kivist küllalise“, Borodin'i „Vürst Igori“, Mussorgski' „Boris Godunovi“ parandatud ja viimistletud väljaanded. Selle tõsiasi nentimine aitab vahest kaasa Rimski-Korssakovi vastu tõstetud süüdistuste tõrjumiseks. (Ta olevat alahindavalt suhtunud parandatavasse teostesse, käitunud oma „ohvrite“ töödega türannina j. m.).

Helilooja M. Ippolitov-Ivanov,

kes oma-ajal sünnitas palju kaja kaukasuse teemadel loodud teostega (mis nüüd tunduvad tublisti konventionaalseina ja „taltsaina“), suri jaanuaris Venemaal 75-aastasena. Ippolitov-Ivanov oli silmapaistev ka muusikapedagoogina ja dirigendina.

Genfi rahvusvahelisel muusikavõistlusel

1934. a. sai esimese auhinna Linz'i orkester austria helilooja Otto Weilberg'i juhatusel.

Mascagni' uue ooperi „Nero“

esietendus oli 16. jaanuaril Milaano „Scalas“. Mascagni (kes teatavasti hiilgab „ultra-modernismi“) on selles ooperis püüdnud järgida itaalia klassikalisi traditsioone. Nerot esitab ta esteedina,

„melodramaatilise kujuna“, Rooma maailmariigi suursugusel taustal. — Ooper lavastati erilise hoolega. Üldproove juhatas Mascagni isiklikult. Eelproovil kandis librettot näitlejaskonnale ette kuulus traagik-deklamaator Zacconi, tutvustades tegelasi teose stiili ja sõnalise osa õige tõlgitsusega. Ooperi menu tuleb ära oodata.

Õiendus.

Eelmises numbris on „Mitmesuguse“ all antud päälkiri: „Bach — statistiks tembeidatud“; peab olema „satanistiks“. Märkes „Laulude võistluse tulemusi“ esineb väljendus: „laulud olgu määratud maa-kooridele jne.“; peab olema „masskooridele“.

Nali naljaks

Ajaliste asjade kiire kaduvus.

Voldemar Leemets elab Nõmmel. Tavaliselt sõidab ta kõik oma sõitmised jalgrattal, kuid sellegipärast ostab ta ka aasta ringi omale Nõmme-Tallinna trammile kuupileti. Seda ettevaatuse pärast, sest pea ei juhtu, et unustad jalgratta kusagile kogemata maha, — katsu siis, kuidas saad Nõmmele koju! S. t., see on päris lihtne, kui on kaasas trammiraha. Kuna aga ka see võib kusagile kogemata maha unuda, siis on ikkagi kõige kindlam kuukaart trammile, — seda juba nii kergesti ei unustata!

Ostab siis Leemets kord jälle kuukaardi trammile ja mõtleb, et vaja õige teha sellega ka üks sõit, mis ta muidu taskus vedeleb, — päälegi ununeb nõnda pikkamisi trammisõit hoopis. Ostab uue trammikaardi, viskab vana prügikasti ja läheb trammile. Sää!, muidugi, konduktor, et palun, teie pilet. Leemets sirutab vastu oma uue trammikaardi ja — saab veidi aja pärast protokoll. On sõitnud maksusetu trammipiletiga! Trahvi, kohe trahvi!

Hakkab siis Leemets isegi vaatama oma trammipiletit ja — tõsi küll! — pilet on kaunisti vana, mitu kuud juba maksusetu. Mõtleb veidi seda ajaliste asjade kaduvuse kiirust ja — ruttab siis tagasi Nõmmele juba järgmise trammiga, säält otsekohe jaama prügikasti juure. Sorib sää! veidi aega kõige võimaliku hulgas ja — ennäe! leiabki oma trammikaardi, selle õige, mis pidi olema taskus!

„Parem juba üldse mitte sõita trammiga! Võta pilet ja pea taskus, — see on kõige õigem! Ära näita kellelegi, ära viska ka ära! Aga kui sul on vaja sõita Nõmmelt Tallinna, siis istu ratta selga!“ — õpetab ta pääle seda nooremaid.

Nad mõistsid üksteist valesti!

Čaikovski' „Itaalia capricciot“ tunneb ju iga muusikaarmastaja, kes muusikat armastab (tänapäeval, kus muusika sageli n. ö. vägisi ise tuleb koju traate mööda ja traatideta, võib leiduda selliseidki muusikaarmastajaid, kes muusikat ei armasta!). Ja sellest „capricciost“ tunneb ju iga muusikaarmastaja tantsuviisi, mida mängivad kaks kornetit, sedasama, mida teine kornet võtab tertsi madalamalt. Dirigent, kes juhatab „Itaalia capricciot“, hoolitseb juba aegsasti, et tal oleks kohal kaks kornetit, et häkki keset mängu ei juhtuks piinlikku momenti, kui selle mainitud tantsuviisi mängimisel jääb häälitsema vaid üks kornet, olgu siis see viisi mängija või ka see „tertsi-mängija.“

Kord keegi suveorkestri juht aga ei hoolitsenud enne „Itaalia capriccio“ lahti löömist oma kornetite arvu eest. Istus niisama, pühkis higi (oli palav suveilm), vaatas jalutavate daamide suvekleitide mustreid ja jättis igati sellise mulje, nagu ei oleks tema asigi, et esimene kornet sootumaks ei ole tulnud täna välja, vaid ristib oma last kodus.

Seda suuremasse ärevusse aga sattus teine kornet, kui talle häkki pandi puldile selle „Itaalia oma“ teise korneti noot. „Kuule, kuule! Meie ei saa ju seda mängida, esimesel kornetil on ristsed, ei ole siin!“ sosistas ta dirigendile.

„Ooh!“, vastab see flegmaatiliselt, „Pole viga midagi! Sa oled juba vana tubli pillimees, eks sa pressi veidi tugevamini, küll aitab siis kahe eestki!“

Aga teine kornet vihastas!

Lõi pilli kaepnda alla, kahmas maast pillikoti ja virutas kõlakoja ukse enda järel kinni. Alles väljast, rahva hulgast hüüdis dirigendile:

„Ptüü! Kelleks sa mind õige pead?“

Kas lubatud või lubamatu avitaja?

Keegi noor helilooja tuli kord kellegi muusikaarvustaja juure (muidugi mitte meil, vaid mujal, välismaal!) ja tõi viimasele oma vastse loomingu lahkeks tutvumiseks. See oli oratoorium või requim või midagi muud säärast suuremat võimalikku, sest noor helilooja oli sügavalt usklik ja komponeeris ainult võimalikke helindeid.

Nii siis, tõi oma võimaliku helindi muusikaarvustaja juure lahkeks tutvumiseks ja seletas sinna juure mõne sõna teose tekkimisloost:

„Tihti oli hetki, mil ma ei teadnud, kuidas oma tööd jätkata. Tundsin, et olen nõrk ja jõuetu, ei suuda, ei mõista... Ning ma langesin põlvili, palvetasin, palvetasin härdasti Jumala poole. Ja Jumal aitas mind. Ta juhatas, kuidas pean kirjutama edasi, ja saatis mulle uusi motiive, julgustas ja vaimustas mind!“

„Hm!“ sõnab selle pääle skepsisest igavesti vindunud muusikaarvustaja: „Täheandab, see helind ei olegi päris teie oma töö!“

Mikrofoni lülja abil.

Iga muusikakunstniku suurim unistus on ju esineda ja hää vastuvõtu osaliseks saada. Kuid on ka selliseid muusikakunstnikke, kes unistavad ainult esinemisest, seet hää vastuvõtt nende arvates tuleb juba nii-kui-nii, kui kord esinetakse. Mõnikord mõnele muusikakunstnikule on väga raske teha selgeks, et igapäev esinemisele ei järgne suur edu, kuid on ka selliseid muusikakunstnikke, kellele mõnikord täiesti võimata on teha selgeks, et nende esinemist üldse ei taheta kuulda.

Üks selliseid olevat oma ajal käinud järjekindlalt ringhäälingus. Lastagu teda ainult kord laulda mikrofoni, küll nad näevad, kohe voolab kokku neile imestuse- ja tänu-kirju selle eest! Kuidas siis ka: tema juba kakskümmend aastat laulab, õpib, harjutab, on silmapaistvam jõud kohalises kirikukooris, pr. See-ja-See ning härra Too-ja-too, väga muusikalised inimesed, on kiitnud tema laulu, ja nüüd ei tohiks ta laulda mikrofoni!

Mida sa teed inimesega! Daam auväärsetes aastates, — kuidas sa ütled temale, et teie hää! on hirmus, üle ühe minuti on võimata teie laulu kuulata! Õeldi temale siis muidugi teisiti, et vabandage, ei ole praegu võimalik, harjutage veel, tulge teine kord, kunagi edaspidi, vast ehk siis... Aga auväärne daam ei lase ennast häirida: pahandab, ähvardab skandaaliga, palub, mangub, — lakkamatult, väsimatult, iga päev.

„Jumala nimel, laseme ta kord mikrofoni ette! Isegi neegrite puujumal ei suudaks kauem vastu seista!“ — nõnda oli prahvatanud siis lõpuks halloomehele asja-otsustaja direktor, juhataja või muu keegi, kes ta just oli. Aga lisanud veel midagi sosinal halloomehele kõrvasse.

No siis hallomees muidugi räägib daamile, et palume tulla sel-sel päeval sel-sel kellaajal. On määratud erakordne esinemine erakordsel kellaajal, mil muidu tavaliselt jaam ei tööta. Ajalehes kahjuks ei saa teatada, nädala kava on juba avaldatud.

Auväärne daam jookseb tuhinal kõik tuttavad ja austajad läbi, et kuulake kuulake sel-sel ajal, ostke kohe, kui teil veel ei ole raadio-vastuvõtja, kuulake kuulake, — mina laulan!

Ja laulis. Täisi-jõude. Võimsasti, vägevasti. Laskis kuuldavale kõik, mis lasta andis. Pärast oli kõri haige ja hää! ära. Aga hing oli täis joovastust oodatavaist kiiduvalinguist ja jumaldamise avaldusist, mis pidid järgnema tuttavalt ja austajailt, raadiokuulajailt.

„Midagi ei kuulnud meie. Tallinna jaam sel kellaajal oli vait kui haud, pööra ja keera raadiot, kuidas tahad!“ — niisugune oli tuttavate lühike otsus.

Jooksis daam ringhäälingusse, prahvatas halloo-mehe ette:

„Kuulge, mis see tähendab? Keegi üldse ei ole kuulnud minu esinemist!“

Vaadake, milline jube seisukord tol korral oli halloo-mehel vaeseakesel! Mida pidi ta vastama? Pidi ta tõesti avaldama selle lause, mida tol korral see direktor, juhataja, või kes ta just oli, — see asja-otsustaja temale kõrvasse sosis-tas: „Vaata, et sa kuram aga mikrofoni lülitajat lahti ei keera!“ ?!

Materjalide kasutamine allikat nimetamata on keelatud.

PÄÄTOIMETAJA
JUHAN AAVIK

Tegev ja vastutav toimetaja
EDUARD VISNAPUU

Toimetuse kolleegium: R. RITSING
A. ÜKSIP, E. REINING, A. LOORITS

Väljaandja *Eesti Lauljate Liit*, Tallinna, Lai 7, telefon 431-82

Uudis! Kodumaa töö!

Vilepillid, suured ja väikesed trummid, ksilofonid, türgi trummid, hispaania gitarrid, taldrekud, trianglid, kellamängud (Glockenspiel), Korea temple-plokid, tamburiinid oleme valmis saanud ja soovitame võistlemata hindadega.

Keelpillid, nende osad, kastid ja keeled tuntud häduses alati saadaval.

Parandused hästi ja odavasti. Koolidele ja seltsidele suuremal hulgal %/0/0

August Kristal'i keelpillide tööstus.

Tallinn, V. Pärnu mnt. 12, tel. 462-60.

AUGUST PERMANN

O-ti. „Esto-Muusika“ ja Tallinna Konservatooriumi klaverimeister ja -häälestaja.

Tallinn, Vambola tän. 8-15, telef. 453-26.

P. PRESSNIKOFF

Kontsert, saade, tунnid, klaver ja orel.

Tallinnas ja väljaspool.
Tallinn, Pikk 66-1.

Kõigile muusikahuvilistele!

Tellige Lauljate Liidus, Tallinn, Lai 7, müügil olevate väljaannete tasuta nimestik, ning teie veendute kohe, kui rikkalik on meie algupärase heliloomingu valik!

Muusikamuuseumi ringreis:

Muusikamuuseumi 6-ma ringreisi

eeskava

10-st märtsist kuni 2-se aprillini 1935. a.

koosneb:

Jõul, Näär, pulm:

— rahvalaule, lindudelaule, pillimuusikat; kombeid, nalju, mängu;

Jõuluorik, Nääripoiss, Näärinäkid, kurg, sokk, hobune;

pulmatohter, vihtlemine pulmas; ringmänge, rahvatantse.

Tegelasteks vanad rahvalaulikud ja pulma pillimehed, aastates kuni 65 kes pärit: Saare-, Pärnu-, Setu- Viru- ja Tartumaalt.

Seniniettekandeid korraldatud 165 saalis üle kogu Eesti.

Ettekanded: kell 2-3 päeval õpi-lasile ja kell 8 õhtu rahvale.

ESINETAKSE:

10. märtsil	—	Vaimastveres
11. "	—	Kaareperes
12. "	—	Voldis
14. "	—	Sootaguses
15. "	—	Kambjas
16. "	—	Põlvas
17. "	—	Oraval
18. "	—	Petseris
19. "	—	Lepasaares
20. "	—	Võrus
21. "	—	Sõmerpalus
22. "	—	Antslas
23. "	—	Sangastes
24. "	—	Valgas
25. "	—	Pukas
26. "	—	Rõngus
27. "	—	Kongotus
28. "	—	Elvas
29. "	—	Tartus, „Vanemuises“
30. "	—	Palmuses
31. "	—	Nõmmel
1. aprillil	—	Keilas
2. "	—	Tallinnas, „Estonias“

Kõikides saalides esinetakse ainukordset

Juhatus.

Helilooja A. Lätte
75-a. sünnipäevaks

A. Lätte

„Üheksa laulu segakoorile“

Hind:

Lauljate Liidu liikmeile 30 snt.;
teistele 40 senti.

Eesti Lauljate Liidu kirjastus,
Tallinn, Lai tän. 7

Uudiseid segakoorile!

G. Ernesaks:

1. Hakkame, mehed, minema
2. Oli mul rikas ristiisa
3. Rabamaastik

Ande hind 10 senti.

Pääladu

Eesti Lauljate Liidus,
Tallinn, Lai tän. 7

Ilmus trükist J. ZEIGER

„Eesti Rahvaviisid“

Monograafia. Hind Kr. 7.50

Monograafia on suurim ja põhjalikum teos eesti rahvamuusika üle.

Monograafia toob üle viiesaja tüüpilise rahvaviisi koos nende igakülgse ajaliku analüüsiga.

Monograafia ulatab rahvale tagasi selle, mis rahvalt on korjatud.

Monograafia tiraaž peaaegu tervenisti oli ette tellitud, mispärast vabamüügile jäi vaid piiratud arv eksemplare.

Muusikasõbrad, raamatukogud, koolid, õpetajad!

Rutake selle huvitava teose omandamisega!

EESTI LAULJATE LIIDU KIRJASTUS

Tallinn, Lai tän. 7